

LOVEC

XLV. LETNIK ŠT. 5 AVGUST 1962

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Foto R. Čenčič

Več resnosti pri sprejemanju novih članov

Uspešno gospodarjenje in zanesljiv napredek lovskih družin sta v veliki meri odvisna od prizadevnosti njihovih članov. Ker pa je težko že vnaprej ugotoviti, koliko bo nekdo pripravljen doprinašati s svojim sodelovanjem in izpolnjevati dolžnosti, ki jih nalaga lovska organizacija svojim članom, so lovske družine uvedle obvezen pripravniški staž za kandidate, ki se želijo kot novinci vključiti v lovsko organizacijo. Ta ukrep je popolnoma pravilen, saj le edino tako kandidat spozna lepote in tegobe lovskega športa. Pa tudi lovska družina ima priložnost odkriti razne nagibe posameznikov, ki so v prošnjah in pogovorih navadno spretno aranžirani z obljubami in pripravljenostjo vsestranskega sodelovanja. Kaj rado se zgodi, da kandidata že po nekaj mesecih razočarajo obveznosti in dolžnosti, neredko pa tudi spoznanje težavnosti tega lepega in plemenitega športa. V takih primerih nima lovska družina posebnih težav, saj je novinec še le kandidat. Mnogo teže bi bilo, če bi bil že reden član in bi s svojim polovičarstvom kvaril ubrano sožitje lovske družine.

Kakor je lahko pripravniški staž zanesljivo »rešeto« za izločevanje malo obetajočih pripravnikov, če ga lovske družine jemljejo dovolj resno, prav tako je lahko zgolj smešno in nepotrebno strašilo, brez koristi, če ga uvedejo samo zaradi videza.

Nova metla dobro pometa, pravi star pregovor. Toda primer, kjer se novotarija z pripravniškim stažem ni najbolje obnesla. To pa zato, ker upravni odbor ni v celoti dorasel svoji nalogi. Ne nameravam nikogar obsojati. Spregovoril bom le v svarilo vsem tistim, ki jih obide slabost, ko bi morali nepristransko zastopati načela enakosti in doslednosti.

V neki LD je bilo na občnem zboru spomladi leta 1961 sprejetih sedem pripravnikov v enoletni in dvoletni pripravniški staž. Pogoji za sprejem v članstvo po preteku tega staža pa je bil: redna udeležba na vseh skupnih delih v lovišču, redna udeležba na družinskih posvetih ter udeležba na jesenskih skupnih lovih.

Na družinskem posvetu te LD februarja 1962 je bilo obravnavano tudi vprašanje sprejema teh kandidatov v redno članstvo. Brez pomisleka ali protipredlogov je bil sprejet sklep, da bodo sprejeti v članstvo trije kandidati, ki so redno in vestno sodelovali. Ostali štirje, ki pa vse leto niso pokazali niti najmanjšega zanimanja, čeprav so imeli za to dovolj priložnosti pri obveznem kopanju lovske steze, pri jesenskih skupnih lovih, ki jih je družina prirejela vso lovno sezono, vsako nedeljo in od katerih so bili štirje za vse članstvo obvezni ter se končno niso udeležili niti odlično pripravljenega »zadnjega pogona«, kot tradicionalnega zaključka

lovne sezone pa bodo pismeno obveščeni o prenehanju pripravniškega staža, brez sprejema v članstvo. Na posvetu je bil navzoč tudi bazenski vodja, ki se je s sklepom povsem strinjal. Toda na odborovi seji po tem posvetu, ko je bil prečitani zapisnik posveta, je prišlo do ostrih nasprotij. Starešina družine je predlagal, naj se sklep posveta spremeni toliko, da se eden izločenih kandidatov vseeno sprejme v članstvo. Zadevnega kandidata in njegovo skrajno malomarnost do LD, katere član je želel postati, je zagovarjal z dokazovanjem, da je bil prizadeti kandidat borec, da je bogat kmet, ki ima veliko dela ter da ima funkcijo v občinskem poravnalnem svetu ali nekem podobnem organu. Čeprav je bilo jasno izraženo mišljenje, da je prav od človeka naštetih kvalitet pričakovati več resnosti in čuta odgovornosti, kot ga je pokazal tovariš, ki se ni niti enkrat pismeno opravičil za izostanek, kot je to praksa v tej LD, je starešina vztrajal pri svojem predlogu. Podprl ga je tudi član nadzornega odbora, tudi osebni prijatelj spornega pripravnika. Svoje stališče in zagovor nezainteresiranega pripravnika je zaključil z prepričevalnimi besedami: »Ne bodite terci! Kje pa ste videli, da bi kmet letal z jagri kot gonjač? To mu je ja za malo!« Resnih žaljivk, ki jih je bil ob tej priložnosti deležen odlični in najbolj požrtvovalen član te LD, ker se ni strinjal s sprejemom, ne bom navajal.

No in dragi pristaši zelene bratovščine! Kaj nam koristijo pripravniške dobe? Kaj pomagajo nameni presojanja kandidatov in njihovih nagnenj do narave, če v trenutku, ko je treba reči odločno in zaslužno da ali ne, posamezniki tišče v naše vrste svoje prijatelje in pri tem pozabljajo, da so potrebni našim loviščem ljudje, katerih korak bo v prostem času vodil v naravo med naše varovance. Vse preradi pozabljajo, da mora biti prav lovec tisti, ki ne zatrisne očesa ob nepravilnosti, ampak zastavi za dobrobit lovstva ves svoj vpliv. Kaj koristijo lovski organizaciji samo člani — številke, ki se jim zdi zelo imenitno, če lahko včasih za spremembo oblečejo lovski kroj (če zanj sploh žrtvujejo potrebne dinarje)?

Ne bi želel, da me kdo napačno razume. Ne smemo biti nasprotniki življenjskega presojanja. Prav lepo je tudi, če smo do človeka, ki nima teh ali onih možnosti rahločutni in upoštevamo njegove težave. Prav gotovo je tudi naša dolžnost, da upoštevamo zasluge naših borcev za svobodo, da ne prezremo prezaposlenosti in podobno. Vse to pa le do primerne mere in meje. Vsakomur so dobro poznani primeri, ko najdejo neredki tovariši kljub prezaposlenosti in odgovornostim še vedno dovolj časa in priložnosti, da koristijo lovstvu, ki so se mu posvetili

z vsem srcem. Kadar pa gre za primere, da se nekdo preveč naslanja na zasluge iz preteklosti ali celo na trdnost svojega imovitega poklica, pri tem pa pozablja, da potrebuje naša lovska

organizacija smeje borca za njen dvig in napredek, se ne ustrašimo zamere ter odločno in pravično dvignimo svoj glas.

Viktor Čeh

Izobraževanje lovcev

Po načelih, ki si jih je stavila organizacija vsa leta po osvoboditvi, je še vedno nerešeno vprašanje lovočuvajske službe.

Za izobraževanje lovcev je bilo z določili lovskega zakona veliko storjenega s tem, da so bili izvedeni obvezni lovski izpiti za vse člane OLZ razen onih, ki so biti tega izpita z odločbo oproščeni.

V ta namen je bil 1951 prirejen prvi 14 dnevni tečaj za instruktore v Čateških Toplicah. Ta tečaj, namenjen izrecno za bodoče ispraševavce ni bil najbolj posrečen zato, ker so se tečaja udeležili tudi ljudje s šibkejšim znanjem in zato predavanjem niso mogli slediti, še manj pa so se pokazali sposobne za ispraševavce.

Snov predavanj je bila zelo pestra zaradi zahtev na lovskih izpitih. Vprašanje je, kakšni so bili uspehi na izpitih pri posameznih LZ. Vemo le, da je strokovno znanje lovcev v Sloveniji še skromno in bo treba še veliko prizadevanja, da se spravi splošno strokovno znanje naših lovcev na primerno raven.

Vprašanje je tudi, koliko smo imeli kvalitetnih predavanj za kandidate pred izpiti, ker brez teh je kaj malo lovcev, da bi uspeli pri predpisanem lovskem izpitu. Tudi je še vedno mnogo članov, ki nimajo najpotrebnejše lovske literature.

Pohvalno pa je, da imajo posamezne LZ, kakor tudi LD v zimskem času obvezna predavanja za izpopolnjevanje in izobraževanje lovskega znanja.

Poglavje zase je vprašanje poklicnih lovcev — lovskih čuvajev. Da bi prišli do teh, je upravni odbor LZS organiziral 3 tedenske tečaje za poklicne lovce. Prvi tečaj je bil 1957 v Ponovičah pri Litiji s 25 lovci od OLZ: Kranj 2, Ljubljana 4, Celje 8, Maribor 5, Ptuj 5 in Slovenj Gradec 1.

Enak tečaj je bil 1958 v Ponovičah pri Litiji s 46 lovci od OLZ: Celje 14, Maribor 13, Koper 1, Ljubljana 6, Novo mesto 1, Kočevje 1, Kranj 4, Murska Sobota 4 in Gorica 2.

Tudi 1959 je bil tak tečaj v Podsmreki pri Višnji gori, z udeležbo 50 lovcev od OLZ: Kranj 10, Ljubljana 7, Koper 2, Celje 5, Maribor 8, Kočevje 1 in od uprave gojitvenih lovišč 17.

Zadnji tečaj je bil prirejen 1960 v Podsmreki pri Višnji gori izrecno samo za poklicne lovce uprave gojitvenih lovišč z udeležbo 31 lovcev.

Predavanja na teh tečajih so zajela tele predmete:

1. Zgodovina lovstva in lovska zakonodaja	3 ure
2. Ustava	2 uri
3. Živaloslovje	12 ur
4. Gojitev divjadi	19 ur
5. Lovsko orožje, lovska pravičnost, šega in navade, lovsko gospodarjenje	5 ur
6. Lovsko vedenje	1 ura
7. Varstvo narave	2 uri
8. Prva pomoč	
9. Važnejše bolezni divjadi	3 ure
10. Lovski plen in trofeje	3 ure
11. Prirodoslovje	7 ur
12. Slovenščina in računstvo	13 ur
Skupaj	75 ur

Poleg rednega predavanja so kandidati delali pismene naloge iz — slovenščine in računstva, ki so bile ocenjene in predložene izpitni komisiji.

V prostem času so kandidati pod vodstvom vodje tečaja ponavljali čez dan obravnavane predmete.

Zadnja dva dneva so se kandidati podvrgli strokovnim izpitom. Koč vodja tečajev ugotavljam, da so bili udeleženci brez izjeme zelo disciplinirani in zavzeti za pridobitev znanja.

Predavatelji na teh tečajih so bili: Dr. Dular, dr. Benigar, ing. Šešteršič, dr. Piskernikova, Zadnik, Koder, Sok, dr. Valentinčič, dr. Pestotnik, Herfort, Flajs, Poljanšek in Kelih; člani izpitne komisije pa: Ive Majcen, ing. Justinova, dr. Kurbus in Oražem.

Z uspehi tečajev so bili vseskozi zadovoljni in tečajniki se še danes javljajo iz vse Slovenije z raznimi vprašanji in so hvaležni za pridobitev strokovnega znanja.

Iz gornjega je razvidno, da je v letih 1957 do 1960 obiskovalo strokovni tečaj 152 lovcev. Od tega 48 poklicnih lovcev Uprave gojitvenih lovišč in 104 lovci lovskih družin.

Na tečajih se je za posamezne lovske zveze izobrazilo tole število članov:

Kranj 16, Ljubljana 17, Celje 27, Maribor 26, Ptuj 5, Slovenj Gradec 1, Koper 3, Novo mesto 1, Kočevje 2, Murska Sobota 4, Gorica 2 in Uprave gojitvenih lovišč 48 lovcev.

Iz navadenih podatkov je tudi razvidno, koliko so posamezne lovske zveze čutile potrebo po strokovnem kadru in izobraževanju lovcev.

Od velikega števila tečajnikov, ki so obiskovali te tečaje, namenjene izrecno poklicnim lovcem, je ostal le majhen procent resnično poklicnih lovcev. Večji del tečajnikov se je udeležilo

tečaja z namenom, da si pridobe čim več lovskega znanja, kar potrjuje dejstvo, da so bili med tečajniki funkcionarji lovskih družin. Gotovo je strokovni tečaj vsakomur koristil, ni pa dosegel tega, čemur je bil dejansko namenjen. Zaradi tega še danes nimamo dovolj dobrih in sposobnih poklicnih lovcev.

Nadaljnje take tečaje je LZS prepustila področnim lovskim zvezam, ki naj v bodoče skrbne, da to strokovno izobraževanje ne zastane.

Vsekakor bo treba nekaj ukreniti, da bo lovsko znanje šlo v koraku s splošnim napredkom.

Žal je med lovci še vedno mnogo zmožnih članov, ki za napredek našega lovstva premalo store.

Da ni dovoljno število poklicnih lovcev so deloma vzrok tudi finančna sredstva. Vendar bo morda večja težava v pomanjkanju dobrih in sposobnih poklicnih lovcev.

Tudi sistem lovočuvajske službe po družinah ni urejen. So primeri, da hočejo poklicnemu lovcu zapovedovati vsi člani lovske družine. Vsi bi hoteli, da jih vodi na lov, jim nosi nahrbtnike in podobno. Zato je povsem razumljivo, da poklicni lovec pri takih razmerah tudi pri dobri plači in najboljši volji ne more vzdržati.

Poklicnemu lovcu po pravilu odreja delo in usmerja njegove pohode samo gospodar lovske družine in kontrolira službeni dnevnik. Vse morebitne nepravilnosti v delu poklicnega lovca pa se morajo obravnavati na lovskih posvetih, kjer gospodar družine svoje ukrepe utemeljuje in zagovarja. Le tako bo poklicni lovec mogel uspešno vršiti svoje težko in odgovorno delo.

S tem sem hotel nanizati nekaj ugotovitev, misli o izobraževanju lovcev in usposabljanje poklicnih lovcev, brez katerih naša lovišča niso in ne bodo zadovoljivo urejena.

Miloš Kelih

Pozabljeni činitelji

Pri vsaki večini predstavljamo poleg priučeni tudi nekaj nadarjenosti oziroma talenta, kakor to navadno pravimo, če naj namreč ta večina presega povprečje.

Isto velja tudi za streljanje. Marsikaj se da naučiti s pridnostjo in vajo, vendar če nimamo prirojenega talenta, kaj posebnega ne bomo dosegli. Prav pri streljanju ima talent šopek lastnosti, ki so pogoj za uspeh. Bistro oko, gibčno telo, hitro odločanje, pravilna telesna drža, telesna vzdržljivost, vzdržnost od raznih strasti (alkohola, nikotina, opojnih drog in še česa), to

bi bilo menda dovolj, če ne bi namenoma izpustili poleg naštetih enega nevidnega, vendar vedno navzočega, odločujočega sodelujočega činitelja — živce. Res jih ne vidimo kot roke, ki drže puško, vendar čutimo njihovo prisotnost in sodelovanje, če gledamo drugega strelca, še bolj pa, ko se tresejo lastne roke, kadar stiskajo puško. Kateri lovec ni doživel napetih trenutkov, ko je zasledoval divjad ali na stojišču pričakoval bližanje divjadi in mu je srce burno razbijalo v prsah, da ga je čutil v grlu? Vsaj v prvih letih lovskega udejstvovanja je bilo

tako. Brez te notranje napetosti ni začetnika in ne marsikaterega starejšega lovca. In nekaj tega mora vedno ostati, saj je to lovska strast v dovoljenih mejah.

Vsakemu pa je potrebno mnogo potrpežljivosti, da se umiri in je sposoben vzeti v roke vajeti svojih živcev. Drzno bi trdil, da se to posreči popolnoma le bolj redkim. Nujno pa je, da do določene mere obvlada ta važen činitelj vsak, sicer lahko postane nevaren za svojo okolico. Niso redki taki posamezniki, ki se ob nepravem času tako osredotočijo na primer na bežečo divjad, da njihova zavest zgubi čut za varnost in ogrožajo svojo okolico. Če imate sposobnost za dobro opazovanje, ste mogoče že imeli priložnost videti, ko je nekdo po tveganem strelu (še! tedaj!) s strahom pogledal okoli sebe, če je vse v redu. Ali ste mogoče to bili vi sami? Manj nevarni so taki strelci, ki v trenutku, ko sprožijo, zamiže. Takih je mnogo več kot mislimo. Tragično za nje je, da se tega niti ne zavedajo. Za slučajne zadetke se lahko zahvalijo rokam, ki še za trenutek vodijo puško, ki se nahaja v zamahu. Odvaditi se tega ni tako enostavno in le redek se odloči, da se po dolgi vaji odvadi te napake, kar zahteva mnogo potrpežljivosti.

Zlasti pri strelskem tekmovanju se zelo nazorno kaže živčnost, ki botruje neuspehom. To živčnost povzroča strah pred neuspehom in želja po zmagi, odraža se pa v tresenju rok, bledici, glavobolu, povečanem bitju srca, splošni slabosti, nenavadnem obnašanju. Posledica tega je hitra duševna in telesna izčrpanost. Živčnost je tudi vzrok velikim razlikam med dobrim uspehom pri treningu in polomu pri tekmi. So pa osebe, pri katerih traja živčnost samo do trenutka, ko nastopijo. Tedaj se osredotočijo na streljanje in so uspešni. Gotovo je vsakemu znan primer, da se sicer nervozen a nadarjen človek udejstvuje zelo živahno in mnogostransko, vendar pa večkrat trpi od prehitre izčrpanosti, zlasti pa še zato, ker si ne privoščiti dovolj počitka.

Zato je potrebno, da vsak lovec in športni strellec poleg splošne telesne kondicije prilagodi tudi živce predstoječim naporom. Dandanes so ravno živci razvpiti kot najbolj neuravnovešeni funkcionalni del človeškega bitja. Analizi tega vprašanja lovci ne posvečajo pozornosti, dasi bi na utrditev (obvladanje) živcev morali opozoriti mlade in stare lovce, kajti prav zrahljani živci so enako ali še bolj nevarni za telesno varnost kot puška sama po sebi.

Živčnost je nevarna tudi zaradi dokazane nalezljivosti, saj je samo en živčnež zmožen razdražiti rahle živce tovarišev in pokvariti lovski užitek vsem. Neverjetno močno preide živčnost vodnika na psa in drugače dober, oziroma dobro šolan pes, postane ob živčnem vodniku na lovu neuporaben, ker brezglavo teka sem in

tja. Zelo nečastno in netovariško je, če nekdo nalašč razburja osebe, katerih živci so rahlo »naproženi«, ker v trenutku lahko izzove nesporazume, ki mnogokrat trajno pokvarijo tovariške odnose. Če se pojavi v družini taka oseba, ohranite hladnokrvnost, da se ne izmuznejo iz vaših rok vajeti živcev. Vplivajte nanje pomirjevalno.

Če hočemo obvladovati svoje živce, bolje povedano živčnost, se moramo spoznati s tem bolezenskim stanjem, čigar znaki so prekomerna občutljivost, povečana razdražljivost in utrudljivost živčnega sistema, čemur je lahko vzrok prirojenost ali bolezen. Živčen človek reagira na dražljaje mnogokrat drugače kakor zdrav človek in je zaradi utrudljivosti živčnega sistema za dolgotrajno duševno ali fizično delo komaj sposoben. Zaradi povečane občutljivosti tudi take neznatne dražljaje občuti in vrednoti, katerih zdrav človek ne opazi ali jih zanemari. Utrudljivo in odgovorno delo brez zadostnega počivanja, prekomerno uživanje alkohola, prave kave, čaja, tobaka izzove nastop nervoze, ki se potem cdraža pri duševnem delu, popuščanju spomina in telesne zmogljivosti, sposobnosti preudarka in ukrepanja.

Na živčni sistem deluje hitro a negativno uživanje alkohola, ki sprosti brezskrbnost, malomarnost in nerazsodnost, tveganje nevarnih dejanj in je potrebno dolgo počivanje (spanje), da se zdravstveno stanje normalizira. Kvarna posledica alkoholizma je po rezultatih najhujša pri voznikih motornih vozil, a je mnogokrat tudi pri lovskih nesrečah. Tudi neprespanost vpliva negativno. Povzročajo jo lahko boleznici ali drugi vzroki. V tujem okolju (na tekmovanjih, lovih) nastopi na primer zaradi nevajenega ležišča, nevajenih šumov, razdraženega duševnega stanja, pretiranega uživanja jedi, pijač.

Tudi splošna utrujenost lahko povzroča razdražljivost, nerazpoloženost in poleg teh še slab refleksi, zmanjšano prožnost, počasnejše gibe, napačne odločitve. V takem primeru je potreben zadosten počitek in odstranitev ali vsaj zrahljanje tesnih oblačil, da mišice dobe čimveč krvi za odstranitev škodljivih snovi, ki so se v njih nabrale.

Ob živčnih motnjah moramo vestno in iskreno ugotoviti vzroke, da lahko z železno voljo ukrenemo potrebno za zboljšanje. Mnogokrat sami za to nismo sposobni in je priporočljivo zateči se k zdravniku, ki bo z nasveti in zdravili pomiril naše živce, ki so nam zrasli čez glavo in se škodljivo uveljavljajo tudi pri lovu in strelstvu. To nam narekuje tovariški čut in odnos do okolice, pa tudi osebni interes vsakega. Potrebno je torej trenirati tudi živce ne samo mišice.

Ludvik Marič

Vpliv klime na razplod male divjadi

Odkar se aktivno udejujem v lovu — in to je že nad 40 let — vedno poslušam tožbe naših lovcev, da je zajcev vedno manj kljub vsestranski negi. Da na noben način niti zdaleč ne moremo v loviščih bivše Kranjske doseči tistega številčnega stanja, ki ga ima Štajerska s Prekmurjem ali Primorska. Že v Avstriji in pozneje v bivši Jugoslaviji smo vlagali lovci v lovišča uvožene zajce, »da bi se posvežila kri« in to iz Prekmurja, Vojvodine, da, celo s Češke. Da bi se zajčje stanje zboljšalo, smo tudi večkrat po eno ali več let omejili lov na zajce na minimum — vendar zaželenega uspeha ni bilo. Tudi smo skozi daljša obdobja skrčevali odstrel z namenom, da bi si zajčji rod opomogel. Vidnih uspehov do danes še nismo dosegli. Štajerski lovski kolegi so nam večkrat celo oponašali, da smo »kranjski lovci« prehudi in da gojimo divjad le »s puško«. Kljub vsestranski skrbi, kako pri nas dvigniti malo divjad na srednjeevropsko višino, nam to ne uspeva in vsiljuje se nujno vprašanje, kje in kakšni so vzroki.

Danes lahko trdimo, da mala divjad, posebno pa zajčji rod upada povsod v Evropi. Kljub vestni gojitvi prevladujejo pač sodobni vzroki, ki jih dobro poznamo, in sicer: venomer hujši motorizirani promet, modernizirano kmetijstvo z mehaniziranimi stroji, forsiranje tistih kultur, ki so za določen kraj najbolj donosne ter sodobno umetno gnojenje in škropljenje proti najrazličnejšim škodljivcem s številnimi škropili različnih vrst. Vse te številne za lovstvo nove nevšečnosti pa nikakor ne moremo zaježiti v zadovoljivi meri; vendar bi se dalo z obojestranskim sodelovanjem marsikaj ublažiti v zadovoljstvo obeh prizadetih strank.

Prepričan sem, da vpliva na razplod male divjadi tudi klima, ki je prav v naših krajih bistveno pomembna. Slovenija leži na meji med dvema zelo različnima evropskima klimama in sicer med obmorsko klimo z obilo dežja, nekateri deli Slovenije pa že segajo v interkontinentalno klimo Srednje Evrope, ki je s padavinami bolj revna. Mimo tega pa leži velik del Slovenije v alpskem območju, kjer je velik del lovišč na nadmorski višini 300—450 m ali še više in so zato klimatske razmere čisto drugačne kot v Primorju ali v Prekmurju.

Skušal bom primerjati vremenske razmere štirih velikih — če smem tako reči — lovskih ali vremenskih bazenov in sicer: Primorja (t. j. koprski in goriški okraj, skratka Kras), Prekmurja s Ptujskim in Dravskim poljem, bazena ob Krki (t. j. med Novim mestom, Kostanjevico, Brežicami in Krškimi) in končno še gorenjskega bazena z Ljubljanskim, Cerkljanskim in Sorškim poljem; sem bi tudi smeli šteti dolenjsko in notranjsko hribovje. Primerjam vremenske

razmere za tisto dobo, ki je najbolj kritična za razplod male divjadi, to je zajca, fazana in jerebice za mesec marec, april, maj in junij.

Vremenske razmere so v vseh štirih bazenih zelo različne. Tako razvidimo iz priloženih tabel, da ima Primorje v tem času obilo dežja, prekmurski bazen pa malo. Med tema dvema je bazen Krške doline, mnogo padavin pa ima Gorenjsko polje. Iz tabel tudi razvidimo, da ima v tem času največ snežnih padavin Gorenjska, mnogo manj Prekmurje in Krška dolina, najmanj pa Primorje. Vsa gorenjska kotlina leži v višini 300—450 m nad morjem.

Povprečna mesečna temperatura za leta 1925—56.

Tabela I.

	Marec	April	Maj	Junij
Ajdovščina	7,6	11,7	16,2	19,7
Koper	8,2	12,2	16,5	20,7
Brežice	5,8	11,4	15,4	19,3
Krško	5,4	11,0	14,9	18,6
Jeruzalem	5,2	10,6	14,6	18,2
Ptuj	4,8	10,2	14,5	18,5
Ljubljana	4,8	9,8	14,2	17,9

Tabela I nam kaže povprečno temperaturo za mesece III, IV, V, VI v zadnjih 32 letih. Vidimo, da imata v marcu Koper in Ajdovščina najvišjo povprečno temperaturo 8,2°, Krško 5,4°, Ptuj in Ljubljana pa najnižjo, 4,8° C. V mesecu aprilu je situacija skoraj ista, le da ima Ljubljansko polje najnižjo temperaturo od vseh in sicer 9,8° C. Domala v istem razmerju je temperatura v maju in juniju. Ako primerjamo padavine v isti dobi za iste mesece, nam pokaže tabela II, da imajo prekmurski in štajerski kraji v marcu najmanj padavin n. pr. Rakičan 37 mm, Kapela 56 mm, Dolnja Lendava 43, Ormož 48 in Ptuj 47 mm. Več padavin je v Ljubljanski kotlini (77 mm), največ pa v Kopru (60 mm) in v Ajdovščini (118 mm). Krška dolina je glede padavin med Ljubljansko kotlino in Prekmurjem, ima 55 mm padavin. Razmerja ostanejo skoraj ista skozi vse pomladanske mesece.

Vendar najdemo, da je najmanj padavin na Dravskem, Ptujskem polju in v Prekmurju, sledi Krška dolina, Ljubljansko-gorenjska dolina in Primorska pa sta na isti višini. Na isti tabeli vidimo tudi, kolikšno je letno povprečje padavin zadnjih 32 let.

Zelo različna višina padavin na tem majhnem teritoriju pa ne bi bila za lovstvo tolikega pomena, če ne bi bili primorani upoštevati šedrugih faktorjev, namreč števila sončnih dni v tem času, količino padavin, ki so največ pomešane s snegom in kako dolgo obleži v teh krajih sneg.

Mesečno povprečje padavin za leta 1925—56

Tabela II.

	Marec	April	Maj	Junij	
Ajdovščina	118	108	133	150	1276
Koper	60	63	91	71	1051
Brežice	55	56	105	119	944
Krško	58	72	102	118	950
Rakičan	37	53	77	100	688
Kapela	56	67	100	118	774
Ptuj	47	69	96	100	
Kranj	77	94	106	120	1227
Šk. Loka	—	—	—	—	1486
Ljubljana	—	—	—	—	

{ suha pomlad,
deževna jesen

Število dni v letih 1925—56 s snežno odejo več kot 1 cm

Tabela III.

Prekmurje	29—48
Krško	28—50
Primorje	1—16
Ljubljanska kotlina	33—59

Tabela III nam kaže, da je Primorje najmanj dni v letu pokrito z več kot enim cm snega in sicer 1—16 dni, sledi dolina Krke z 28—50 dnevi, Ljubljansko, gorenjska polja in Prekmurje.

Število toplih dni v zadnjih 32 letih, z dnevno temperaturo več kot 25° C.

Tabela IV.

Primorska	40—71
Prekmurje	47—61
Krško	30—65
Ljubljanska kotlina	19—49

Da imajo Ljubljanska in gorenjska polja najmanj toplih dni, je zelo važna konstatacija.

Vse te vremenske neprilike se nanašajo tudi na lovišča Notranjske in ostale Dolenjske. Tudi tu so vremenske neprilike podobne tistim na Ljubljanskih in gorenjskih poljih.

Iz tega sklepamo še: Najmanj padavin ima štajerski predel, Ptujsko in Dravsko polje ter Prekmurje, razmeroma največ pa Primorska in Ljubljanska kotlina; vmesni položaj pa kažejo dolenjski predeli ob reki Krki. Kar pa predvsem neugodno vpliva na razplod zajcev, odločuje dejstvo, koliko pade v tem kritičnem času padavin — snega. Skušnja nam pove, da se v začetku marca povrženi zajčki nahajajo v najbolj kritični dobi, ko se menjavata zimsko in pomladansko vreme, ko se menja dež s snegom. Prav to menjavajoče se vreme mešanih dežnih in snežnih padavin se v najvišji meri javlja v Ljubljanski kotlini ter na Dolenjskem in Notranjskem hribovju, kjer je nadmorska višina nad 300 m in je pod alpskim klimatskim vplivom. Predvsem mrzla mokrota škoduje komaj skotenim zajčkom, v njej se prehlade in poginejo, največkrat za pljučnico. Iz prakse vemo, da pogine v pomladih, ko se menjavajo obilne dežne in snežne padavine, skoraj ves prvi zajčji

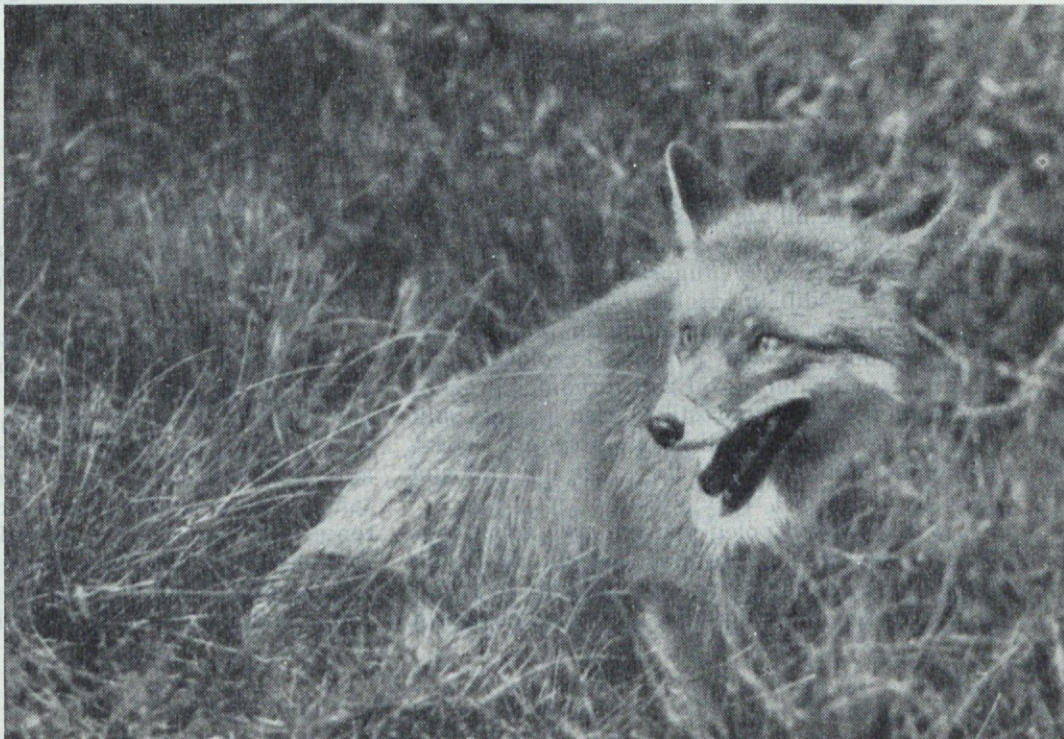

Foto M. M.

rod. Dogodi se celo, da uniči muhasto vreme ob koncu aprila ali v začetku maja neredko deloma še drugi zajčji rod. Tudi letos je pričakovati, da bosta obe zajčji legli uničeni.

Iz navedenih dejstev izhaja, da naša lovišča Ljubljanske in Gorenjske kotline ter Dolenjskega gričevja nikakor ne morejo doseči staleža zajcev, ki ga ima Štajerska in Primorska in da bo potrebno skrbno odrediti njihov odstrel, loviti s šolanim psom ter skrbeti za krvno osvežitev.

Kako pa je v teh predelih s fazani in jerebicami? Lahko bi dejal, da je situacija zelo podobna tisti pri zajcih; sicer ni toliko kritična, temelji pa vendar na skoraj istih pogojih. Največ fazanov in jerebic je namreč na štajerskih poljih in na Primorskem, že manj v Krški dolini, najmanj pa jih ima Ljubljansko in Gorenjsko polje. Mimo terenskih razmer, to je podrasti, grmičevja, dovolj pitne vode in prehrane, ima tudi pri tej divjadi klima svojo dobro oziroma slabo stran. Na ljubljansko-gorenjskih poljih so v času valjenja še pogostne padavine s snegom. Fazanjim in jerebičjim gnezdodom škoduje dolgotrajno mrzlo deževje, ki ima za posledico, da se pogosto prehlade jajca, nesnost fazank pa je manjša kot na Primorskem in v Prekmurju. Gorenjski gozdovi in polja ne nudijo dovolj primernih zaklonišč. Tu ni vinogradov in grmičevja, ki ga ne manjka na Primorskem in ne na Dravskem in Prekmurskem polju. Zato tudi kljub skrbni negi fazanov ne bomo mogli na gorenjskih poljih doseči tisto zaželeno stanje, kot ga kaže Primorska in Prekmurje ter zelo dvomim, da bo imela nova fazanerija na Gorenjskem zadovoljiv uspeh.

Iz vsega doslej povedanega moramo pravilno sklepati: Uvoz zajcev iz drugih krajev je vsekakor potreben, da osvežimo domačo zajčko kri. Potrebno je tudi sodelovanje s kme-

tovalci, da bi dosegli znosen »modus vivendi«, sporazum, da bosta oba partnerja, kmetovalec in lovec, zadovoljna. Proti vedno hujšemu prometu ni moč ukrepati, kvečjemu tako, da apeliramo na vest vozačev, ki naj bi upoštevali, da je tudi zajec žival, ki hoče živeti in ima vso pravico do življenja, ki pa si v žarometni luči ne zna pomagati. Tu obvelja le srčna kultura, ki pa jo pri voznikih motornih vozil pogosto pogrešamo. In končno moramo, da bo stalež zajca na znosni višini, tudi lovci sami nekaj ukreniti: potrebno bo pri bonitiranju lovišča vestno dognati stalež divjadi, izkalkulirati približno zgubo zaradi prometa, sodobnega kmetijstva itd., skratka, potrebno bo primerno znižati odstrel. Kolikor mi je znano, je Lovska zveza Kranj lovišča dobro bonitirala. Tako je predlagala za nižinska lovišča Sorško polje, Senčur, Udin boršt za zajca III. razred, za fazana in jerebico pa IV. oziroma V. razred. Ostale lovske družine imajo za malo divjad še nižje bonitiranje, kar se mi zdi zaradi terenske višine in klime pravilno.

Da pa bo odstrel res dejansko in lovsko pravičen, bo nujno imeti ob sebi dobro šolanega psa, da nam obstreljenega zajca najde in prinese. S takim načinom lova bo dovoljeni odstrel skoraj stoo odstotno izkoriščen, imeli bomo zadovoljivo materialno korist, pri tem pa tudi lovske užitke in užitek nad delom šolanega psa.

V tem članku sem po svojem prepričanju nakazal vzroke, zakaj naši napor pri gojitvi male divjadi v Ljubljanski kotlini ne zadovoljujejo. Želel pa bi slišati tudi druga kritična mnenja.

Za poslane meteorološke podatke se tovarišu J. Čopu, biologu Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, najlepše zahvaljujem.

Prof. dr. Jože Rant

Nekaj o risu

Nekdaj je bil ris razširjen po nepreahodnih gozdih Evrope, a je v sredi 19. stoletja zginil iz Srednje Evrope. V Jugoslaviji se je obdržal edino le v gozdih in visokih planotah Kosmeta in Metohije ter zahodnih predelih Makedonije. Iz pradavnosti je znan po svoji krvoločnosti in drznih napadih ter je bil zato predmet praznoverja in podoba hrabrosti. O risu je več bajk kakor o volku. Verovali so, da s svojim ostrim pogledom lahko predre zid in da mu nobena zver in divjad ne more uteči.

V Evropi živi poleg južnega risa (*Lynx pardina*) v severnih pokrajinah severni ris (*Lynx lynx*), ki je danes še precej razširjen. Ta živi v pragozdih Skandinavije, v severnem delu

SSSR do Sibirije, po višinskih gozdih Poljske in Češkoslovaške do Zakarpatskih pragozdov ter divjih rumunskih in bolgarskih višinskih gozdov.

Severni ris je izredno lep, močan: dolg je 90 do 130 cm, visok 60 do 75 cm, rep je dolg 15 do 20 cm. Ta ris tehta 18 do 38 kg. Južni ris, *Lynx pardina*, ki je tukaj opisan, je nekoliko manjši z značilnimi pegami po kožuhi. Živi še v južnih predelih Evrope, na visokih planotah Kavkaza, do Iberskega polotoka preko Pirenej. Na Francoskem je zadnji čas zginil. V Jugoslaviji, kakor navedeno, se razteza preko Albanije do visokih planot in gozdov Grčije. Razen teh risov je še kanadski ris od Nove

Fundlandije do Aljaske, a na jugu ne gre čez kanadsko mejo. Ta ris je podoben veliki mački z dolgimi nogami in s čopom na ušesih kakor severni ris ter je močnejši, večji od tega.

Ris se loči od mačke zlasti po močni bradi, ki mu daje značilen izgled, ter po čopkih na precej dolgih pokončnih ušesih. Naš, južni ris ima po dlaki temne in svetle pege razne velikosti ter bolj ali manj izrazite. Spodaj je bel, uhlji belosivi, rep kratek, zgoraj črn. Njegovo življenjsko okolje so veliki sklenjeni gozdi. Na nogah je zvečer in ponoči, čez dan dremlje in se sonči na veji. Na svojih dolgih nočnih pohodih je še bolj oprezen kot volk in vidra. Čez dan se pokaže le za parjenja, ko išče samico, sicer je samec samotar in zaradi izredno ostrih čutov le redko, bolj po naključju viden.

Tudi ris kot mačka ima pritegljive kremplje, zato tiho in mehko hodi in stopa z nogo v nogo. Družina gre v gosjem redu, da laže premagujejo zapreke in goščave. Plen grabi v skoku kakor vse mačke, goni pa tudi npr. zajca, ki ga v silnih skokih kmalu ujame. Najraje preži na veji in skoči zviška na žrtev, ki ji ni rešitve. Večkrat pušča plen nenačet, a se nikoli ne vrača. Brezni se v februarju in tedaj se oglašajo podobno kakor vse mačke. Samica skoti 2—5 slepih mladičev, ki spregledajo po kakih 10 dneh. Kotišče je v duplu, skalni razpoki ali rovu, jazbini. V stiski napada tudi domače živali, drobnico. Nevaren je vsej divjadi, zlasti divji kuretini in grabi le živ plen. Zaradi risove čuječnosti je lov nanj težaven in uspešen v snegu z ostrimi psi, katerim se umakne na drevo, od koder ga ni težko upleniti. O risu v Makedoniji je obširno pisal Tone Kapus, ki je mnogo let služboval v teh krajih. Leta 1928 je lovec iz Sraže v Bukoviku uplenil risa, 1932 pa neki Arnavt v jugozahodnem predelu Šarplanine. Tedaj so bili risi tudi v masivu Bistre, na Korabu zahodno od Šare, v Solunski glavi, pod Peristerom in Kajmakčalanom ob grški meji. Po osvoboditvi je opisal lovne razmere v Makedoniji ing. Dinko Soltanski in v glavnem potrjuje nahajališča risa, kakor jih je navedel Tone Kapus. Ris je kot naravna redkost zaščiten, vendar kaže, da se ne množi, prej stalež upada. Vendar pa še vedno kak ris ali konča v pasti. Leta 1956 je kmet Jordan Micev Petkovski ujel na Ilinski planini v bukovem gozdu na kraju Modrić skot treh mladih risov misleč, da so volčiči in jih odnesel na gozdno gospodarstvo v Demir Hisar. Od teh risov je eden ostal v živalskem vrtu v Skopju, drugi je bil oddan v Beograd, tretji pa v Indijo.

Vprašanje je, zakaj ris navzlic strogi zaščiti pri nas in v zvezi s tem, v delu Evrope, gine. Po Brehmu in Grashayu je ris jel v gozdih srednje Evrope zginjati od 16. stoletja dalje tako, da je sredi 19. stoletja docela zginil. Znano je, da je bil ris v predelih Pruske, sedanje

Južni ris (*Lynx pardina*)

Vzhodne Nemške LR ugotovljen še 1872, potem pa ne več. Zanimivo je, da se ta navedba sklada z opazovanji v naših pokrajinah: Slovenija 1870, Gorski Kotar 1887, Bosna 1886. Logar Štefan Štimec iz Čabra je bil 1887 navzoč na lovu, ko je bil pod Snežnikom v predelu Javornika ustreljen ris. V njegovem času so bili risi še v gozdih današnjega Risnjaka. (Naravoslovec M. Hirc je pa mnenja, da prihaja ime Risnjak od »risja«, kar v tamkajšnjem — primorskem — dialektu pomeni borovnico.) Po Mr. van-der-Werthu star. je bil na Balju v področju Hrv. Kostajnice zadnji ris ubit 1886.

Severni ris (*Lynx lynx*) se je obdržal še na Norveškem in v spredaj omenjenih pokrajinah, med tem ko se je nekoliko šibkejši južni ris (*lynx pardina*) umaknil proti jugu in še danes živi v ekstenzivnih gozdih LR Makedonije. Vprašanje pa je, če se je tudi severni ris pomaknil kaj južneje. Tudi nimamo podatkov, kje je bila v Srednji Evropi meja med obema vrstama risa. Ustrezne življenjske pogoje tako glede na gozde in na hrano bi mogli še vedno nuditi višinski gozdi slovenskih Alp, Gorskega kotarja, Bosne (Majevica, Kosara do Balja in gorski gozdi vzhodne Bosne).

Vzrok, da je ris zginil iz srednje Evrope zlasti iz Nemčije, so kultivirani, moderni gozdi ter se je umaknil v prostrane gozde Poljske. Možno je, da se je tedaj umaknil tudi proti jugu v makedonske planine. Zakaj, nemir v gozdih

1 - Področje severnega risa

2 - Področje južnega risa

in intenzivne sečnje so risa pognale v selitev. Manj verjetno je, da je ris zginil zaradi zatiranja. Proti tej tezi so dokazi v tem, da so pred vojno v Makedoniji preganjali risa nadvse večji in rutinirani lovci, pa ga niso zatrli. Tudi divja mačka je imela mnogo zatiralcev, pa se je do danes obdržala v gozdih Hrvaške, Srbije, Slovenije in Bosne.

Mogli bi postaviti hipotezo, da se je severni ris umaknil bolj proti severu, južni ris pa proti jugu, kjer živi še danes v gozdih LR Makedonije, Albanije in Grčije.

Ris je danes v nekaterih predelih Evrope zaščiteno in tudi pri nas, ker se šteje za naravno redkost in ostanek živaistva iz pradavnine.

M. Koritnik, Zagreb — M. Š.

Začel se je lov na golobe

»Bom kupil kožo, bom jedel meso . . .«, gruli golob grivar na jelki kraj polja.

»Kaj ti bo koža in meso, misliš na pšenico in proso,« mu ugovarja kmetič.

Oče je stegnil prst in mi pokazal skozi veje najinega zaklona: »Vidiš, ne eden, pet jih sedi na drevesu. V vročih poletnih dneh se neradi razkazujejo z vrhov, a jim je nevihta zmočila perje, se pa sušijo na soncu.«

To je bilo tisto leto, ko mi je oče prinesel v Ljubljano na šolo kot dijaku orožni list za eno njegovih pušk. In v počitnicah, ko je dozorela pšenica, sva ob golobih nadaljevala z lovsko teorijo in prakso.

»Si videl, spustili so se na strnišče. Zalaz ne bo težak, krila naju bo koruza. Ti boš streljal na tleh, jaz pa v zraku. Na muho vzemi mladiča!«

Ko sva bila še doma pa mi je dopovedoval: »Mladič je drobnejši od starega. Stara dva, golob in golobica, imata svetlo rumen kljun in rdeče nožice, mladiči pa siv kljun in sive nožice. Sicer pa na strelno daljavo tega skoraj ne boš

mogel videti. Lahko pa jih boš razložil po tem, ker mladiči nimajo bele »grive« na vratu. Starih je v juliju škoda, ker tedaj drugič gnezdijo . . .«

Izza koruze sta drug za drugim jeknila dva strela. Po strnišču se je usulo sivo modro perje. Na njivi sta ostala drug zraven drugega dva goloba, čeprav sem s cevmi pokrtil le enega. Nisem videl, kako se je pod očetovim strelom v zraku prekopicnil še tretji golob. Stekel sem k svojemu plenu. Na njivi sta ležala mladi in stari grivar.

»Kako si vendar streljal,« je pristopil oče in položil svojega goloba brez bele »grive« kraj mojih dveh. Čutil sem, da je oče najprej nezadovoljen, ker sta na nastrelu obležala dva namesto enega. Potem pa je brez besed vzel v roko grivarja z belo liso na vratu. Obračal in ogledoval ga je od vseh strani. Kamor je oče upiral oči, sem jih tudi jaz. Videl sem, kako so šibre golobu grdo pretrgale golšo. Iz rane in kljuna mu je silila zdrizasta, mlečni kaši podobna snov. »Meniš, da bo samica zmogla prehraniti dvoje

komaj izvaljenih mladičev?« me je vprašal skoraj očitajoče.

Tisto leto, ki mu jih je sledilo že petindvajset, je bilo mnogo golobov. Zato sva z očetom šla večkrat nadnje. Tedaj sem o golobih zvedel več kot v številnih šolskih prirodoepisnih urah, kajti moj pokojni oče je golobe odlično poznal.

Pri nas živi pet vrst divjih golobov, prav toliko v Evropi, medtem ko jih je na svetu okoli petstopenjdeset vrst.

Grivarji, golobi v sivomodrem perju z belo liso na vratu in perutih, so naši največji divji golobi. Goloba je težko ločiti od golobice, ker sta oba enakih barv. Toda dober poznavalec bi vendar opazil, da je perje pri samici, zlasti po vratu in prslih, nekoliko bolj motno. Tudi bela lisa na vratu često ni tako izrazita kot pri samcu. Ko mlad grivar zapusti gnezdo, nima niti na vratu niti na perutih bele lise. Na perutnicah se mu pokaže po prvem menjanju perja, ki se prične v starosti dveh mesecev. Belo liso na vratu pa dobi navadno šele v drugem letu. Kljun doraslega goloba je svetlo rumenkaste barve. Spomladi, v času parjenja pa sta pri samcu koren kljuna in nosna kožica rdečkasta.

Manjši od grivarjev so duplarji, ki gnezdiijo v drevesnih duplih. Zaradi pomanjkanja gnezdišč so postali že zelo redki tudi pri nas. V nekaterih deželah skušajo ohraniti njihov rod z nameščanjem umetnih dupel.

Skalni golobi, ki domujejo v jamah in skalovjih Krasa, so za spoznanje večji od duplarjev, a manjši od grivarjev. Skalnega goloba najlaže ločiš od duplarja po temnih pasovih preko perutnic. Skalni golob ima po dva pasova, duplar pa le po enega. Sorodnik domačega goloba je skalni golob. V obmorskih pokrajinah Sredozemlja je še dokaj pogost, na našem Krasu pa postaja vedno redkejši. Klici po njegovi učinkovitejši zaščiti so vedno pogostejši.

Najmanjši med golobi sta grlica in turška grlica ali gugutka. Prva je bolj sivo rjavkaste, druga pa rumeno rjavkaste barve. Sicer pa — kdo ju ne pozna! Gugutka se rada zadržuje tudi v predmestnih vrtovih. Zato ji nekateri pravijo domača grlica. Toda ne smemo je zamenjavati s pravo domačo grlico, ki jo imajo ponekod v kletkah. Zelo je podobna turški grlici, a ima krajši rep in je svetlejše barve. Predvsem pa se razlikuje od gugutke po smejočem se glasu. Ko še ni bilo v naših krajih gugutk, sem jo imel doma v kletki in smo jo klicali »smejačica«. Prava domovina turške grlice je Indija. Od tu se je preko Turčije razširila tudi v naše kraje. V letih po zadnji vojni se je naselila domala po vsej Evropi.

Razen skalnega goloba in gugutke, ki na zimo ostaneta pri nas kot klateža, so vsi divji golobi selivci. Pred zimo se umaknejo v obmorske pokrajine Sredozemlja. Večina golobov iz

naših krajev prezimi v Grčiji ali Mali Aziji. Najdlje se selijo grlice. Mnogo jih prezimi v Afriki. Zato se pa tudi kasneje vračajo kot ostali golobi. Medtem ko se grivarji in duplarji navadno vrnejo v marcu, prilete grlice šele sredi aprila.

Golobi so zanimive ptice. Gotovo ste že gledali goloba, kako pije vodo. Kljun potisne do korena v vodo in da mu voda ne uhaja v nos, nosnici na poseben način zapre. Zato mu ni treba vode zajemati in dvigati glave, kot to dela večina ptic.

Vsi golobi so odlični letavci. Zato mora biti tudi strelec dober, da pogodi goloba v polnem letu. Golob pismonoša, last Društva ljubiteljev golobov pismonošev »Sel« iz Ljubljane, je na primer pred kratkim preletel zračno razdaljo 90 km Koper—Ljubljana v 50 minutah.

Golobi se izmed selivcev znajo tudi kar najboljše orientirati. Golob pismonoša, ki mu je prednik tudi divji golob, brez težave najde pot domov iz oddaljenosti 1500 km. »Kompas ima v izrazitem, kot nabreklem korenu kljuna,« mi je zatrjeval eden od ljubiteljev golobov pismonošev.

Golobja jajca so bleščeče bela, kar je za divjo ptico gotovo posebnost. Varovalna barva bi bila odveč, ker so jajca vedno pokrita; samec in samica namreč valita izmenoma. Golobica znese v enostavno gnezdo iz suhljadi dvoje jajc. Ko znese prvo jajce, obsedi na gnezdu še eden ali dva dni, da znese še drugo jajce. Vsi naši golobi gnezdiijo na leto dvakrat. V aprilu grivar, duplar in skalni golob, v maju grlice, v juniju skalni golobi in duplarji, v juliju grivarji in grlice. Mladiče stara dva prve dni, ko se izvale, pitata z »mlečno kašo«, ki se jima dela v golši. Od ptic je edino pri golobih znano pitanje mladičev z lastnim mlečnim produktom.

Lov na golobe pri nas v Sloveniji se začne sredi julija in se praktično zaključuje konec oktobra, ko zadnje jate odlete proti jugu. Prvi golobi padejo, ko priletevajo iz gozdov na požeta žitna polja in sveže zorane njive, posejane z ajdo. Na njivah pa jim kmalu zmanjka hrane, zato se umaknejo zopet v gozdove in se v večjih jatah prično pojavljati na poljih v septembru, ko kmet seje ozimino. Če obrodi želod, se golobi dalj časa zadržujejo pri nas. Domače jate se pomnože še z gosti iz severnih pokrajin, ki se že pomikajo v toplejše kraje. Tedaj se pravzaprav prične šele pravi lov na grivarje. Na čakanju in zalazu jih uplenijo največ.

Po lovski statistiki za pet let nazaj odstrel golobov v Sloveniji iz leta v leto raste in sicer postopoma od ca. 3500 na ca. 5500 letno. Po približni cenitvi jih je od tega nekako tri četrtine grivarjev, ena četrtina pa skalnih golobov, duplarjev in grlic. V lovskem letu 1960—61 je bilo npr. v Sloveniji po lovski statistiki uplenjenih skupno 5466 golobov. Če lahko na osnovi tega

napravimo zaključek, kje je bil v letu 1960—61 največji stalež golobov v Sloveniji, potem se področne lovske zveze procentualno na površino lovišč razvrstijo po naslednjem vrstnem redu: Koper, Ptuj, Pomurje, Ljubljana, Videm—Krško, Maribor, Kranj, Trbovlje, Celje, Novo mesto, Gorica, Postojna, Kočevje. Zadnja leta pomladanskega staleža več ne ugotavljamo, ker so bili tako zbrani podatki več ali manj »hišne številke«. Če pa lahko upoštevamo zadnje zbrane podatke o staležu golobov vseh vrst, je bilo spomladi 1957. v loviščih LR Slovenije skupno okrog 23 000 golobov. Glede na navedeno število odstrel golobov v Sloveniji ni velik. Nazadovanje staleža nekaterih vrst golobov ne moremo torej iskati v številu odstreljenih. Vzroki so torej drugi. Eden izmed njih pa je gotovo odstrel starih, ko še niso vzredili svojih mladičev.

Po zakonu o lovu iz leta 1954 se lov na golobe prične pri nas s 15. julijem in se konča z 31. decembrom. S tem v zvezi je zanimivo pogledati, kako se je lovna doba za golobe v teku časa spreminjala. Po zakonu o lovu iz bivše Jugoslavije, ki je na področju Dravske banovine stopil v veljavo 1935, je bilo dovoljeno loviti golobe in grlice od 15. junija do 1. aprila. Prvi povojni zakon o lovu iz leta 1946 je določal lovno dobo od 1. julija do 1. aprila. Zalaz na

grulečega goloba grivarja v marcu je sicer zanimiv, vendar je primerjava z naskakovanjem velikega petelina slabo opravičilo za uničeno golobje gnezdo. Če pade petelin, kokoš dobi drugega ljubimca in njeno gnezdo ne trpi nikake škode. Če pa pade golob, golobica zapusti gnezdo, ki sta ga že pričela graditi in kot vdova čaka na novega moža in nov dom. Tako je često uničeno prvo gnezdo. Z odstrelom starega goloba in golobice v juniju in juliju pa je uničeno tudi drugo gnezdo. Z lovsko etičnih ozirov je zakon o lovu iz leta 1950 dovolil lov na golobe le od 1. avgusta do 31. decembra.

Stalež grivarjev je pri nas še kar zadovoljiv in na splošno ni opaziti nazadovanja. Precej je tudi grlic, ki jih naši lovci skoraj ne streljajo. Dolga pot na jug in vrnitev v naša lovišča pa večkrat močno razredčita njihove jate. Stalež gugutk je v stalnem porastu. Vedno redkejši pa so duplarji. V Nemčiji so že stalno zaščiteni. Tudi število skalnih golobov upada. Močne jate, ki so nekoč domovale v kraških jamah in skalovjih, so zginile. Vendar jih je na področju Lovske zveze Koper še precej. Lovska zveza Koper jih budno čuva; na lanskem občnem zboru so sprejeli razveseljiv sklep, da se lov nanje prične šele s 15. avgustom.

France Cvenkel

In je bilo lepo ...

Kako kratko je človeško življenje v primeri s sivimi stenami. Kdo vse je hodil tod okrog in kdo vse bo še hodil in kdo je prišel prvi in kdaj bo šel zadnji človeški rod tu okrog. Ali smo kaj drugačni kakor megla, ki se vleče po strmem pobočju Olševe in jo razprši veter, da ni sledu o nji. Tako se lomijo in padajo pod udarci vetrov stari zverženi macesni in tu trohne kakor človeška okostja. Na vsem tem pa raste novo življenje, kakor raste novi rod Fortinov tam pod Olševo. Njih pradedje so prišli pred mnogimi mnogimi leti iz bogate pa preobljudene Furlanije. Tako mi je nekoč stari Fortin pripovedoval, da je njegov stari oče prišel kuhat oglje za Prevaljske fužine, se tu oženil in ostal. In po tolikih letih še najdeš sledove za temi ogljarji kakor za fužinarji v Prevaljah. Pa tudi naši koroški drvarji pri spravilu lesa po rižah še danes vpijejo kot nekdanj tu ogljarji, gvarda, gvarda, kariko, kariko ...

Ko tako razmišljam in gledam mlada Fortinova dekleta, polna življenja z bujnimi črnimi lasmi in velikimi črnimi očmi, se pri tem spominjam mladih dni in plesov iz Furlanije, ker v njih se pretaka še mnogo furlanske krvi in so prav take kakor Ines v Furlaniji.

Iz te lepe zamišljenosti me zdrami prihajajoči Franc Fortin, takrat najstarejši prebivalec Koprivne, gozdar v pokoju. Tudi ta se je pred dvema letoma zrušil kakor tisti stari viharnik na Olševi, star okrog 90 let in zapustil lepo število potomcev. Fortin prisede in oba strniva v Olševo in govoriva o gozdih in lovu. Pri tem mi Fortin pokaže z roko

tisto globel pod vrhom Olševe, ki je vsa poraščena z ruševjem. In razlaga mi, kako je šel tja tik ob državni meji s pok. upraviteljem, mojim prednikom Franjom Fricem, zadnjič na lov na ruševca. Pozneje, da ni mogel več v strmo Olševo.

Takrat sta šla samo na velikega in ko ga je Fric uplenil, sta krenila še više v to globel, kjer mu je on poklical starega ruševca. Fric je bil takrat prvič na peteline in prvo jutro je uplenil oba, ruševca in velikega.

Stari gozdar in lovec je res dobro poznal rastišča, ker sem pozneje tam tudi sam uplenil ruševca in še več jih poklical in občudoval pri plesih na snežiščih.

Ko sem se šel posloviti od pok. gozdarja Frica v Sotesko pri Novem mestu, sem gledal oba mrtva, Frica na parah, ruševca pa na steni in se pri tem spominjal Fortina in lova na ruševce.

Tudi sam sem tam končal z lovom na ruševca skoraj v enakih okoliščinah kakor nekdanj Fortin.

Tovarišica, prosim številko to in to, Maribor, zakličem v telefon v Črni in odložim slušalko. Kmalu za tem se oglasi telefon. Tu Črna, je tam Maribor? Ne, tu Dravograd, Zlatko. Pozdravljen Zlatko, ga pozdravim in še pripomnim, da sem ga ravnokar iskal v Mariboru. Vpraša me, kaj je z ruševci. Odgovorim mu, da sem ga prav zaradi tega klical in da je vreme odlično, mehko, južno, mirno.

Nekaj ur pozneje jo že veselo mahneva s staro rešino LD Jožetom Davidom v Olševo. V nižinah je

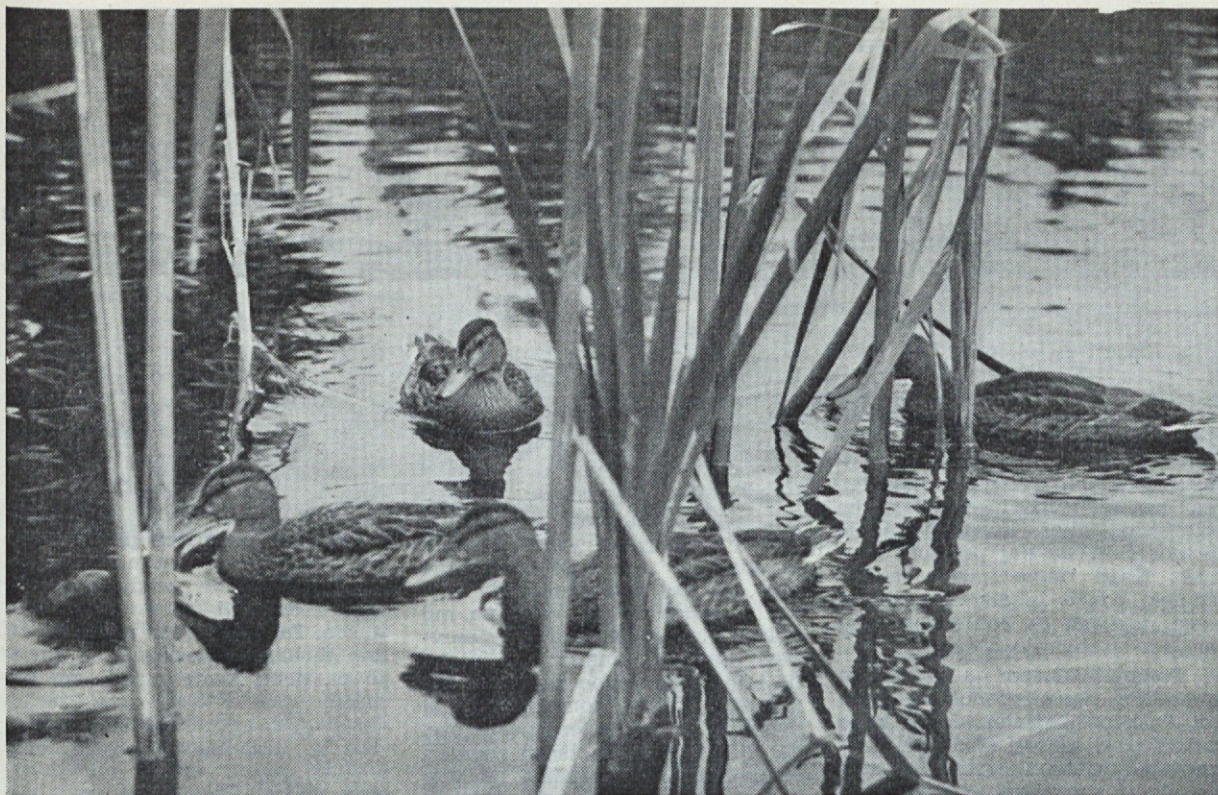

Foto H. Robl

bila prava pomlad, pod Olševo so bile češnje v polnem cvetju, sama Olševa pa še pokrita s snežno odejo in še spala zimsko spanje.

Pred sončnim zahodom sva že gazila po meter debelem snegu proti lovski koči.

Za nama prisope vedno veseli Lojze Kremžar, ki je takrat gozdaril in lovil v tem revirju. Izkoristim priložnost in rečem Lojzetu, naj se dobro podpre, ker bo nekam še treba ta večer. Ko se Lojze dobro okrepča, ga napotim nazaj pod Olševo do komandirja obmejnih čet, da nam posodi dva para krpeljev, ker brez teh ne bi prišli po južnem snegu do rastišč.

Okrog polnoči se Lojze zopet prikaže s krpilji. Takoj jih navežem Zlatku, ki me začudeno gleda, kakšna je to čarovnija, ker tega rojen Čakovčan še ni videl. Ob karbidovki se počasi, korak za korakom vzpenjava, jaz naprej on za menoj. Od časa do časa se pogreznem ves v ratičevje, iz katerega si moram pomagati z vsemi štirimi. Zlatku za menoj je bilo lažje in še mnogo lažji je bil. Kljub temu je zaostajal. Razumel sem ga, ker ni bil planinec in nevajen krpeljev.

Ko je šla ura že proti trem, ga rotim, da naj se podviza, ker sicer zamudiva ruševca. Nobenega odgovora nisem dobil, le zaostajal je vedno bolj in bolj. Pustim ga in grem naprej do prvega ruševja, da uredim zaklonske. Ko je bilo to gotovo, prisopihla Zlatko. Izmenjava si premočene srajce, poževa malo kačje slin in se namestiva v zaklonski. Bil je tudi zadnji čas, ker od vzhoda se je že napovedovala zora. Na nebu so migljale zvezde, v daljavi spodaj pa električne luči.

Niti 10 minut nisva sedela v snegu, ko se oglase prvi znanilci dneva, planinski ptiči. Kmalu za temi pa ruševca, daleč tam levo preko državne meje, nato drugi desno in še tretji globoko pod nama. To so za lovca najlepši trenutki, ki se vtisnejo nepozabno v spomin za vse življenje. Pričnem s kli-

canjem na petelina, nato oponašam nekajkrat kuro. Pod nama se živo odziva, da je veselje. Zlatko me v uho vprašuje ali so to ruševci ali ljudje, ki naju oponašajo. Zašepečem mu, naj se pripravi, ker bo ruševca kmalu tu.

Med tem se je toliko zdanilo, da ga zapaziva kakih 200 m pod nama na snegu, kako pleše, skače ter teče proti nama našopirjen kakor puran, ki na dvorišču vozi kočijo. Prišel je do naju na kakih 60 metrov, naprej pa ne. Le tu je kazal svoje baletne predstave. Zlatku sem ponudil flobert z daljnogledom, da naj strelja, ker je bilo za šibre predaleč. Zlatko kot dober lovec je ponudbo odklonil s pripombo, da ne pozna puške in zato ni gotov z zadetkom. Odločil sem se še za edino možnost — za klic. Še enkrat sem zapihal v ruševje in krivo-repec jo je v diru korajžno ubral proti nama — v smrt.

Kakor biseri je kapljica za kapljico krvi polzela po črnokovinastem perju in padala v sneg.

Ko sem ga spoštljivo dvignil, kakor dragocen zaklad, sem pustil, da je vroča kri, pred nekaj trenutki še polna življenja, rosila ruševo vejico, ki sem jo podal od doživetja prevzetemu lovcu. Drugo vejico je dobil ruševca za zadnji grizljaj. Tedaj se je Zlatko zdramil in izstrelil vse naboje iz pištole za zadnji in častni pozdrav ruševcu.

Na povratku smo v Črni izpili nekaj kozarcev vina in Zlatko je priznal, da je zaradi izčrpanosti, ker ni mogel več za menoj, pa ga je bilo sram reči, da bi se vrnila — bridko jokal.

Naslednje jutro je Zlatko uplenil še velikega petelina, a ne kakor pok. Fric in Fortin, oba v enem jutru.

Danes tudi jaz pravim kakor pred mnogimi leti Fortin: Tam gori sem bil pred mnogimi leti poslednjič na ruševca in bilo je lepo.

Tone Černač

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Psi klateži — uničevalci divjadi

Pes je človeku najzvestejša žival ter jih poznamo več vrst in pasem. Med drugimi so tudi takomenovani čuvaji kmečkih domov. O teh bi rad neka povedal, kar naj mi njihovi gospodarji ne zamerijo. Takoj v uvodu jim toпло priporočam, da naj pse tudi hranijo. Kajti ravno nagon za obstanek, to je lakota, marsikateriga mirnega in pohlevnega psa privede v ropanje divjadi.

Pozimi 1959 sem na službenem obhodu v precej globokem snegu na Paškem Kozjaku sledil, kako so trije psi klateži sledili in preganjali srnjaka in srno. Šel sem po sledu s severne strani preko grebena Kozjaka v smeri razritih grap Hudičevega jarka. Bližala se je noč in moral sem se vrniti ter tako nisem našel krvave žrtve v gozdih, kjer se je bojevala slavna XIV. divizija.

Nekaj dni pozneje se mi je v zgodnjih jutranjih urah nudil žalosten prizor čisto na drugem kraju. Naletel sem nedaleč od kmetije NN na sredi njive na napol požrto srno. Bila je po volčje zadavljena ter v glavnem brez trebuha in drobovja. Nedaleč od tam domuje poklicni lovec, ki sem mu stvar takoj povedal. Ker sem tudi skoraj sigurno vedel, čigav pes klatež je imel tisto noč svoj divji lov, sem menil, da je treba omenjenega psa takoj spraviti v večna lovišča. In kaj mi je lovec odvrnil: Živimo v dobrem sosedstvu, pa tega seveda ne morem storiti; lastnosti tega psa so mi itak znane. Komentar res ni potreben.

Sedaj služim v Halozah, pa se tudi tukaj srečujem s sledovi zajčjih in fazanjih poedin, psov klatežev. Nema lokrat kakšnemu psu onemogočim nadaljnje preganjanje divjadi.

To so sicer le drobci. Lovci bi nedvomno imeli marsikaj več povedati. Tozadevni ostrejši predpisi bi morali onemogočiti, da bi lovci in organi LM mogli uspešneje zatirati to svojat, ki dela preveč škode lovu in narodnemu gospodarstvu.

Lovski zakon pravi, da je pes lahko od domačije oddaljen 200 metrov in od človeka, ki ga spremlja 50 metrov. Vprašujem pa se, kdaj se pes ravna po tem določilu?

Ker po so psi klateži večinoma pri osamljenih domačijah, kamor se divjad v velikem snegu in stiski le rada zateka, postane prej ali slej žrtev takšnega psa, kar je kmetu še po volji, da mu poleti divjad ne uničuje posevkov. Seveda kmetje zatrjujejo, da imajo psa vedno na verigi kot zvestega varuha domačije. So pa primeri, da na večer spuste pse, da si kaj ulove za lačen želodec. Nema lokrat se združita po dva psa ali več psov za skupen lov.

Strogo bi se morali izvajati predpisi, da so psi čuvaji stalno na verigi in da bi smeli lovci in organi LM take prosto tekajoče pse, ki ne bi imeli nagobčnika kjerkoli bi jih zalotili izven domačega dvorišča pokončati, pa četudi v spremstvu gospodarja, zoper lastnika psa pa uvesti kazenski postopek. Ti psi so nevarni tudi vozilom, v katere se radi na cestah zaletujejo in so tako povzročili že marsikatero težjo nesrečo.

Franjo Hovnik

Divjega lovca namesto srnjaka

Bilo je lepega poletnega večera, ko je srnjak že prisluhnil na klic, nisem mogel vzdržati doma. Obisku sem se oprostil, vzel piščalko in risanico in zajezdil mojega dvoonožnega konjička. Čez slabo uro sem bil že v gozdu, kjer se je držal močan srnjak z nepravilnim rogovjem. Toda mojim vabilom se ni odzval ali pa ni bil doma.

Že se je pričelo mračiti, vendar sem se odločil, da pregledam še ozko dolinico, ki se končuje s precej strmim travnikom. Na vrhu travnika opazim dve rdeči piki, znak da si je »moj« srnjak že poiskal družico. Počasi se bližam in nenehno opazujem z daljnogledom. Še nekaj korakov, pa bi lahko ugotovil, da li je srnjak pravi. Ravno ko hočem ponovno

dvigniti daljnogled, počí strel in obe živali zbežita v gozd. Hitro se skrijem ob robu gozda ter pripravim puško in daljnogled. Že opazim človeka, ki gre proti nastrelu z dvocevko v roki. Nekaj časa je iskal po nastrelu, nato še po gozdu in že skoraj v trdnem mraku se je napotil proti domu. Pot ga je vodila mimo mene in na pet korakov pred menoj je moral dvigniti roke in spustiti puško. Tako sem rešil naše lovišče ene mrharske puške, divji lovec je pa dobil svoje plačilo na sodišču.

Mihael Gril,
LD Slov. Konjice, 20

Lesna sova — roparica

Že več let lovim na past kragulja od oktobra do aprila. Vzgojim si za past mladega črnobelega goloba. Goloba odvezam staršem takoj, ko prvič odleti iz gnezda. Zaprem ga v gajbico — kjer ga moram še kakšen teden umetno krmiti, dokler se ne navadi zobati sam. Seveda je treba dati golobu raznovrstno hrano (tudi zelenjavo — tropotec) in pesek. Toda kljub skrbni negi takšen golob ni nikdar rejen. Takšen golob ne sili iz žične košare in se ne poškoduje. Potrebno pa je past vsako noč prekriti, da ne pada na goloba rosa, dež ali sneg. Tak golob se lahko uporablja za jesen in zimo, medtem ko se starejši v žični gajbici (pod pastjo) tako poškodujejo po glavi in perutih, da večkrat v kratkem poginejo.

Jeseni 1961 pa si nisem mogel vzgojiti primerne goloba. Tudi drugje ga nisem mogel dobiti. Ker pa vem, da kragulj prav rad udarja na šoja, sem poskusil s šojami. Uspeha s kragulji ni bilo, ker sem nastavljal blizu hiše v gozdičku, pač pa me je začudil uspeh pri lesnih sovah.

Pri šojah nisem bil tako natančen kakor pri golobih in sem večkrat pustil past nepokrito in nastavljeno tudi čez noč, če sem predvideval, da ne bo padavin. Nek večer v decembru, ko je bilo že čisto temno, se je šoja v gajbici še drla. Pri pregledu z žepno

svetilko, sem našel v pasti ujeto sovo. Prvi hip sem mislil, da je ujeta uralska sova (kozača), ker je bila čisto svetla. Pri boljšem ogledu sem ugotovil varieteto lesne sove. Značilna pa je bila druga ugotovitev. V izbljuvku je prevladovalo *ptičje perje*. Dobrih 200 metrov od pasti je bilo letos po polju ogromno poljskih miši, sova pa je raje lovila ptice in je udarila še na šojko. Približno teden pozneje se je ujela druga lesna sova s svojo tipično rdečerjavo barvo. Tudi ta je imela v izbljuvku samo perje. In še tretja se je ujela — zopet varieteta. V izbljuvku je imela *samo perje drozgov*. (Drozgi cararji in brinjevke nočujejo v bližnjih gozdčikih). Te ujete sove so se specializirale izključno na lov ptičev. Z bratom sva prišla še do drugega zaključka. Gojila sva fazančke. Ko so jih koklje zapustile, so prenočevali še nekaj časa v voljeri, nekateri pa že na strehi voljere. Nek večer je nastal vrišč in prhutanje. Razen fazančka, ki je spal na strehi voljere, so bili vsi drugi zaprti v njej. Ta fazanček s strehe je za vedno izginil. Tudi letos so začeli zmanjkovati fazančki, ki so spali po smrekah izven voljere. Tudi za ta izpad dolživa z bratom — po opisanem opazovanju — lesno sovo.

Pri pregledu nemške literature sem našel tudi naslednjo opombo pri lovu na kragulja. Ako se ujame ponoči na past sova, ni nič hudega, ker ta ni bila nič prida. In tako bi zaključil tudi jaz z opombo, da so sove vseskozi koristni ptiči (razen velike uharice in uralske sove) in jih je treba ščititi. Izjeme pa potrjujejo pravilo.

Ivan Dolinar

Kruh in lisica

Čeprav je že dolgo tega in bil sem še šolar, ko sem nekega dne v Javorju pri Črni na Koroškem, kjer sem s svojo materjo takrat živel, šel na Mežnarjeve njive tik ob robu gozda v češnje, ki sem jih nato nosil naprodaj v Žerjav.

Ko sem svoj oprtnik-košarico iz leskovih viter pustil pod drevsom ter urno splezal na drevo, zagledam pod češnjo nekaj rjavega z drobnim smrkčkom, ki ovohava košarico. Mislil sem, da je pes, pa ga hočem z glasom »mrš, mrš« prepoditi, a pes se za to sploh ni zmenil. V strahu, da bom ostal brez malice se brž spustim z drevesa na tla. Tedaj sem vsiljivega psa po košatem repu prepoznal za lisico, ki sem jo tedaj prvič videl živo. S kruhom v gobčku jo je urno pobrisala, jaz pa za njo. Žal sem imel prekratke noge, pa sem jo hitro zgubil izpred oči.

Franjo Hovnik

Dogodek z lisico

Konec septembra 1961, ko sem se s polja vračajoč bližal domu, sem nenadoma zaslišal prestrašeno pivkanje srnjega mladiča. Pohitel sem, da pogledam kaj se dogaja in videl, kako se zaganja lisica v srnjega mladiča, oziroma ga je že držala za zadnjo nogo. Brž sem zavpil in skočil proti obema na kakšna dva metra blizu. Šele tedaj je lisica spustila mladiča, odskočila in se ne preveč naglo umaknila v gozd. Srnica je ostala skoraj na mestu in prenehala pivkati. Ker sem bil radoveden, kako se bo stvar razvila, sem se umaknil za bliž-

nje drevo in čakal. Ni še minilo pet minut, ko se je lisica zopet bližala. Očitno je imela namen, da ponovno napade mladiča. V tem pa je že po gozdu pridvela srna, poiskala mladiča in ga odpeljala, lisica pa se je tudi zgubila. Mladič ni izgledal, da bi bil kaj dosti poškodovan, saj je le neznatno klecal z zadnjo nogo, ko je sledil svoji skrbni materi.

Pri tej priložnosti še nekaj o predelu lovišča, ki mi je zaupan v varstvo. Lom z 884 metri je najvišja nadmorska točka. To je gozdat greben, ki se strmo dviga nad Topolščico in poteka vzhod-zahod. Lovišče je zelo bogato s srnjadjo. V zahodnem delu, v Kamenici je tudi manjša kolonija gamsov. Zajčji stalež je še kar dober. Izredno mnogo je jerebov. Lovišče je lepo oskrbovano, ima več visokih prež in dosti solnic, ki so od prvih dni marca že polne kljub temu, da leži še sneg. Srnjad je sol že lepo prijala. Tudi je letošnja zimo dobro prebila, saj poginule do sedaj še nisem našel. Roparice pa še kar naprej pridno preganjamo, da bo zaščitena divjad mirneje preživela preostalo zimo.

Alojz Jelenko,
Topolščica — Lom

Medved obiskal lovsko zabavo

LD Predgrad je 17. septembra 1961 za začetek lovne sezone priredila skupni lov v Graščici nad Predgradom. Ta ima tudi lovsko kočjo, kjer naj bi bil tudi »zadnji pogon«. Že v soboto zvečer so šli nekateri lovci pripravljati za ta lovski sestanek.

Opoldne je bil končan drugi prav tako neuspešen pogon pod

lovsko kočo in mahnili smo jo proti lovski koči, kjer nas je že čakal na ražnju pečen jagenjček. Posedli smo in začeli gasiti žejo, ker dan je bil precej vroč, pa tudi pečenka se je kar prilegla.

Proti večeru smo se dobre volje odpravili proti domu, le Ivan je ostal, da drugi dan pospravi ostale stvari in kočo. Zjutraj ga je prebudila žeja in ker so bile vse steklenice prazne, je stopil k vodnjaku na vogalu kočice. Bil je še mrak, ko zagleda zunaj pod mizo neko postavo, pa si misli, da je ta »revček« kar zunaj prenočil. Ko pa le bolje pogleda vidi, da je medved, ki pobira pod mizo ostanke kosti in kruha kot zapoznani gost lovske zabave. Ivan mu zakliče zmeden dobrodoščilo, da v hipu medved odskoči, nekaj zabruna ter zgine v goščavi.

Če ne bi lovci videli medvedjih sledov, bi Ivanovi zgodbi o »revčku«, ki je prenočil pod mizo, ne verjeli.

Marko Režek
LD Predgrad

Za velikim petelinom

Od 25. do 28. aprila 1962 sem bil v revirju Josipdol na lovu velikega petelina. Spremljal me je revirni čuvaj Franc Rihter.

Ob 1. uri sva vstala in šla dve uri daleč v Vrelenk, kjer so petelinja rastišča. Pri neki koči sva se malo odpočila, nato pa začela zasliševati. Takoj za kočjo v gozdu sva zaslišala petelina, ki se je oglašal v zelo kratkih kiticah. Takoj sva začela naskakovati. Pri naskakovanju naju je zelo oviral teren z globokim snegom. Navzlic težavam in slabemu petju sva še kar uspešno naskakovala. Ko sva se pa približala že na kakih 60 metrov, se je petelin prestavil na drugo drevo, nedaleč od prejšnjega. Ugotoviva, da ga nisva midva preplašila, temveč da je nemiren in se prestavlja. Začela sva znova naskakovati, pa se je zopet preletel. Pri tretjem naskakovanju ga opaziva v gosti smreki. Bil je nekoliko bliže kakor prej in čakal sem, da prične peti, da bi lahko streljal. Pa se je znova odpeljal. Zato je moj spremljevalec odšel, da pregleda revir, sam sem pa ostal na mestu. Naenkrat zaslišim pred seboj v gostem smrečju ropot, da sem se kar malo ustrašil in že se prikaže petelin. Gledava se in ko se malo premaknem, zleti. Po nekaj korakih zaslišim nov ropot in neko cviljenje. In že opazim, kako se dva petelina na tleh pretepata. Zame je bil ta pogled nekaj posebnega. Vendar sta me petelina kmalu opazila in odletela. Za tem se vrne moj spremljevalec in ko mu povem doživ-

ljal, je bil ves vesel in ponosen, da ima toliko petelinov. Utrujena se vrneva v kočjo. Jaz ležem k počitku, on pa se odpravi v službo.

Drugi dan sva bila ob eni že na poti in sva spotoma komaj kaj spregovorila. Začelo se je kakor prvo jutro. Ko sva se po dveurni naporni hoji malo oddahnila, sva po vstopu v gozd že po nekaj minutah zaslišala petelina. Pel je zopet slabo in nemirno. Oglasila sta se še dva druga. Prvi je med naskakovanjem odletel. Zato se obrneva proti ostalima dvema, ki sta pela prav blizu skupaj. Kako sedaj, ko eden poje, drugi pa molči in se tako izmenjujeta? Ko naskakujeva enega, kmalu prepodiva drugega, nato še najinega. Sedeva in začneva z načrtom za naslednji dan. Kmalu zaslišiva zopet pretep petelinov, nedaleč od naju in že vidiva, kako se dva naskakujeta, vendar ne da bi se drug drugega dotaknila. Ta lepi prizor je brž minil in krenila sva proti koči. V koči me je minila volja, da bi nadaljeval z lovom. Vendar me tovariš zbodri in ob eni sva bila ob svetilki že zopet na poti. Tudi tretje jutro sva se nekoliko oddahnila, si obrisala pot s čela in že sva bila na rastišču. Stojiva, poslušava, ne slišiva nič. Po glavi rojijo misli, da bo v tretje največje razočaranje. In vendar glas petelina! En sam se je oglašal in to zelo daleč od naju.

V naskakovanju se bližava in srce mi razbija — tolče — bo ali ne bo?! Petelin zelo miren, dobro poje. Tovariš mi pokaže naprej, sam obstane na mestu. Dvignem puško, pomerim, sprožim, pok, petelin v najlepšem petju omahne. To je bilo 28. aprila 1962 ob 4.10 uri prva moja in nepozabna tovrstna trofeja.

Vinko Štefanič

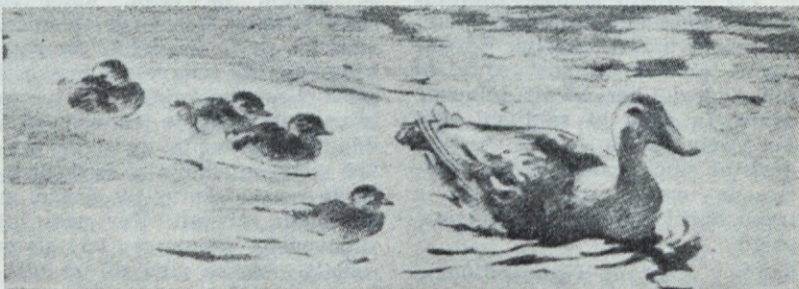
Kovačev srnjak

Kmet Kovač je tožil, da mu dela srnjak veliko škodo v mladi gozdni kulturi na zasajenem pašniku. Zato smo na lovskem sestanku sklenili, da srnjaka odstrelimo. Sončno nedeljo popoldne 29. julija 1960 sem se odločil, da grem na srnjaka. Namenil sem se, da prespim noč kot partizan, pod smreko. Med potjo sem se ogla-

sil pri Kovaču, ki mi je pravil o škodi na mladih macesnih in pripomnil, da srnjak prihaja v kulturo pozno zvečer ali rano zjutraj.

Nadaljeval sem pot, da si ogledam okolico zasajenega pašnika, hkrati pa si poiščem tudi prenočišče. Sonce se je skrilo v temne oblake za Peco, kar tu pomeni dež za naslednji dan. Pripravil sem si ležišče pod košato smreko. Ob 21,30 uri sem še vedno upal na dober jutranji lov ter kmalu trdno zaspal. Okrog 23 ure me zbudi močan tresk. Ves zmeden sem skočil z ležišča. Začela se je prava burja, lilo je kakor iz škafa, tema pa kakor v rogu. S težavo sem strpal stvari v nahrbtnik in se hitro spustil v beg proti Kovaču. Vendar me noge nič kaj dobro niso nesle in sem za pot porabil za polovico več časa kakor navadno. Ker je bila popolna tema, sem moral večkrat čakati na bliske, da sem mogel naprej. S težavo sem prišel do Kovačevega senika, moker do kože. Zaspati nisem mogel, bil sem preveč zmeden. Čez čas so mi jele misli zopet plesati okoli srnjaka in pa — kam neki je udarila strela. Ob 3 h sem vstal in šel v isti smeri nazaj, da si tam poiščem zaklonišče, kjer bom čakal do jutra. Začelo se je daniti, ptice so se že oglašale s prijetnim žgolenjem, le sova je vedno bolj nemela s svojim ukanjem. Nestrpen sem postajal in ob najmanjšem šumu mi je zastal dih. Kar opazim v kulturi nekaj rjavega, ki se mi bliža. Spoznam lisjaka in pomislim, da li naj streljam. V tem me tudi srnjak zagleda, odskoči in konec. Čakal sem še dalje zaman — ura je bila že šesta, srnjaka nikjer. Znova sem pregledal oklico in potem odšel na greben. Tam sem zagledal od strele razklan macesen, kakih 80 m od prvega mojega prenočišča. Sedel sem na star smrekov štor in se malo okrepčal. S srnjakom nisem več računal. Ko pa vstanem in naredim nekaj korakov, zaslišim srnjakove skoke. Na strel seveda ni bilo misliti, pač pa sem ga za trenutek videl in mu voščil, dobro jutro. Nikoli ne bom pozabil, kako me je zmedla strela in srnjak potegnil.

Ivan Fajmut, Žerjav — Črna

Kapitalen medved.

kakršnen že desetletja ne, je bil uplenjen 30. marca 1962 na Štalah v Rogu na Kočevskem — Gojitveno lovišče »Rog«. Tehtal je 327 kg.

Ocena svežega kožuha (mere ustrojenega bodo okrog 15% manjše) je tale:

Dolžina kožuha 214 cm	325,28 točk
Širina kožuha 152 cm	325,28 točk
Pribitek na dolžino	
dlake 4%	13,00 točk
Pribitek na pravilnost	
odlakanosti 9%	29,25 točk
Pribitek na blesk in	
gostoto dlake 7%	22,75 točk
Skupno	390,28 točk

L. Š.

Bodimo boljši

Vsem je znano, da potujejo preko naših krajev velike množine ptic, ki se na zimo odpravljajo iz severnih krajev v toplejše, kjer preživijo ugodneje, kot v mrzlih — severnih.

Nobeni ptici, ki gre na to dolgo pot, ne moremo jamčiti, da bo v toplih pomladanskih dneh spet videla in občutila lepote svoje rodne domovine.

Nešteto zaprek se jim stavi na pot, posebno ko počivajo ob italijanskih obalah, ali na jamborih ladij, ki jim krajšajo letenje. Čakajo jih mreže, limanice, floberti, repetirke, zračne puške in še kaj, želodci... želodci... lačnih, ki pospravijo ptice te ali te vrste.

Število selivcev precej zmanjšujejo tudi razne ujede, ki jim ali slede, ali pa so v krajih, skozi katere potujejo. (Večkrat smo že slišali, kakšne odnose imajo do naših selivcev sosedje, na kako brutalne načine jih uničujejo. Vse to drži in kaj prida ne moremo pričakovati, da ne govorim o prevzgoji. Zakaj, kar znajo, znajo, saj to vidimo, ko pridejo v naša nižinska lovišča.)

Ptice pa čaka še pot nazaj. Pot ali, kako bi rekel, dejanje se ponovi.

Zopet redčenje in kar ne omarja od dolge poti, uničijo spet puške, pasti, limanice itd. Le najbistrejšim in vzdržljivim se posreči, da ubirajo pot proti svoji rodni hiši.

Spominjam se, da od leta 1953 ni bilo v naših revirjih toliko selivcev — močvirnikov na preletu, kot letos. Posebnost tega je, da se je pojavilo na stotine in stotine prib, ki so posedale po travnikih in njivah Savinjske doline in še dlje.

Prepričan sem, da jih je prisilila k tlom nenadna sprememba

Foto L. Svigelj

vremena. Nenadna burja v ozračju jim je preprečila polet in odvezla orientacijo; zato so bile prisiljene k tlom. Ogromne jate so se preletavale po poljih.

In zopet je spregovorila puška. Spet je bila priložnost za spoznavanje ljudi, ali so lovci. Vemo, da divjad ne sme biti tarča za vajo. Če se kdo hoče učiti streljanja, naj se uči na kak drug način. Če je kdo uplenil pribo ali nekaj teh z namenom, da jo uvrsti med svoje trofeje, v šolsko zbirko in podobno, je lov opravičljiv, vsak drug nagib zasluži ostro grajo. Vesel sem, ker sem bil sam priča lovom, da lovec ni streljal, če je za tak namen že uplenil. To je razveseljivo dejstvo. Ko bodo vsi lovci na ravni, da bodo znali brzdati svojo strast, potem bodo naše družine take kot si jih želimo. Zaupali bodo drug drugemu in to je cilj današnje vzgoje članov.

Vsak drugačen namen takega streljanja je treba obsojati, ker lovec ne pomisli, da naravi odvzema tisto, kar jo krasi. Še hujši primer je zastreljena divjad, ki po dolgih mukah poginja, izgubljena za vse. Dolgo trpljenje, ali pa lahek plen roparic.

Bodimo boljši od vseh, ki jih srečujejo naše selivke na poti v tople kraje in nazaj.

F. Golavšek, LD Vransko

In še iz Prlekije

Lovišče okrog Vidma ob Ščavnici je precej bogato s pernato in dlakasto divjadjo. Takim predelom in goščavam pravimo po naše »smetana«. Na tak lov je

Franček Maukurjak povabil svoje lovske tovariše iz Murske Sobotne. Sobočani kot vestni lovci so se vabilu odzvali. Napovedani dan je bil nekoliko neugoden, ker je snežilo in mraz tudi ni nič prizašal. Zbirališče je bilo pri starejšini lovske družine, v gostilni na Jami. Frančkova stroga točnost je pač vedno 2 uri pred časom. Saj je bil nekoč tudi zelo dober vojak in za Švejkom ni nikdar zaostajal. Ob 7. uri je že Frančkova puška z naboji vred visela v kuhinji gostilničarke Mili, ker je Franček imel še nek opravek. Tovariši iz Murske Sobotne, ki so tudi nekoliko prej prišli, so našli Frančkov strelni rekvizit na obešalniku. Hitro je bilo treba poskrbeti za zabavni program lovnega dneva. Naboji cal. 12 so kazali skozi prozorne pokrovce, da so polnjeni s šibrami št 8. Naboji so bili hitro odprti in »okrepčljivi« s koruznim zdrobom, prav iz Frančkovega mlina. Ob devetih se je Franček pokazal med vrati. Prijazen nasmešek in vlučen lovski pozdrav na goste, sta ustvarila prijetno vzdušje. Po vročih čajih s prleško slivovko, jih je starešina Feliks s vzdevkom Benko povabil na odhod skozi burjo in sneg.

Cez dobre četrte ure so že bili vsak na svojem stojišču. Med vijugami obraščene Ščavnice in goščavami, dvigajo gonjači in psi prve fazane in zajce. »Aufkšaut« Franček, zakriči njegov sosed. Naravnost proti njemu dirjata zajca drug za drugim. Franček strelja na prvega in drugega. Ali je kaj padlo, vpraša sosed, »Ki sen ga ne trofa« odgovori Fran-

ček. Komaj to izreče, frče fazani čez njegovo glavo. Zopet »Tirauf«! Franček strelja, polni, a nič ne pobere. Sigurno si premalo namakal šibre v kisu, mu eden zabeli. V drugem pogonu se je Franček podkrepil in hotel za vsako ceno zamujeno popraviti ter še postati prvak dneva. Toda le koruzni zдроб je prišil po snežni belini. Bo pač nekaj več za plemo, ga tolaži starešina. Nekdo od gostov ga zopet ošvrkne: »Ki veš Franček, ki si preslabo izračunal elemente ali pa so ti trepalnice zamrznile in ne vidiš skoz.« Pričele so deževati pikre pripombe in Franček Maukurjak je zaslutil, da z municijo ni nekaj v redu. »Ki vrag, ki mi je gvišno moj sin premalo pūlfra notri vsipa«. Pri zadnjem pogonu je Franček hotel prepričljivo dokazati, da je vzrok slabih strellov premajhna količina smodnika. Odprl je naboj, ki mu je še ostal. V prgišče se je razen nekaj šiber vsipal le koruzni zдроб. V občem smehu je le Franček trpko gledal v prgišče rekoč: »Ki vi, ki cotaši ste mi to vūtrma (zjutraj) naštimali«! Sočutna Micka, ki je ob njem sedela, ga je pa nežno pobožala in z vabljivimi pogledi potolažila: Vidiš, dragi Franček, jaz pa ti kaj tekega ne bi naredila, raje bi ti iz koruznega zdroba skuhalo žgance.

Anton Slogovič,

Ivanjci pri Gor. Radgoni

Zračna puška

Ime samo jo dela povsem za nenevarno orožje. Saj tudi ni nevarna, če je v rokah pametnega človeka in dokler je na strelišču. Če pa pride v roke brezčutnega človeka, lahko postane kaj nevarna. Ne mislim nevarna za človeka, ampak za naše ptice pevke. Pa tudi marsikatero človeško oko je že za vedno ugasnilo.

Nisem vedel prej, kako je škodljiva za naša lovišča, dokler nisem bil poklican na odsluženje vojaškega roka. Večji del sem služil v prelepih gorenjskih planinah. Že prvi dan v obmejni karavli sem opazil med drugim tudi, da imajo vojaki zračno puško. Pozanimal sem se, kako kaj »strelja« in kdo je najboljši strelec. Koj se je oglašil južnjak, ki mi je v kratkem povedal, kako se da streljati in koliko veveric in ptic je že z njo uničil. Pa da je bil on sam!

Nekega dne je npr. eden od vojakov zavpil, da je na smetišču nekaj ptic. Takoj so vsi pritekli in strelec je že imel puško pripravljeno. Ko sem radoveden prišel do njih, je že ležala na tleh

sinica. Tako mi je bilo kakor da je zadel mene. Med splošnim veseljem nad lovskim uspehom, sem jih vprašal, če kdo ve, kakšno ptico so ustrelili in s čim se ta hrani. Seveda ni nihče vedel, oglašil pa se je strelec češ, da je vseeno kakšna da je ptica, glavno je, da jo je pogodil. Opozoril sem ga, da je ubil koristno in zaščiten ptico. Pa je menil, da to ni ne prva ne zadnja. Spominjam se, da je nekoč v dobrih desetih minutah ustrelil štiri. Vse prepričevanje, da to ni dopustno, je bilo bob v steno.

Pa ne samo vojaki, tudi naša razposajena mladina kaj rada preskuša svoje strelske spretnosti na nedolžnih živalih. Res je, da imajo ptice pevke veliko zalezovavcev, kakor mačke, kune in razne ujede, a največji in najkrvoločnejši uničevalec je brezčuten človek. Potrebno bi bilo bolj kontrolirati to »nedolžno« orožje, mladino in pripadnike JNA, pa poučiti, čemu je ta puška namenjena in kaj pomenijo ptice za naše gospodarstvo. Želim, da bi se našel kdo, ki bi bil mojih misli. Naj bi veljalo geslo: zračna puška na strelišče, ne pa v gozd!

T. T.

Borbena pižmovka

V lovišču LD Žalec ob Savinji so že vsa povojna leta pižmovke, ki jih lovci kar precej love, že zaradi cenjenega kožuha. Pižmovke domujejo ob vodah, kjer v bregove izdolbejo luknje in v njih tudi mladijo. Toda z luknjami povzročajo marsikdaj večjo škodo, kajti voda zaradi lukenj laže izpodjeda mostove in nasipe.

Pižmovke so precej krvoločne živali, saj se zgodi, da se obstreljena zažene v psa ali celo v lovca. Pred nekaj leti se je obstreljena pižmovka obesila lovskemu psu za vrat; ta se jo je šele po daljšem boju s težavo otresel in jo končno zadavil. Taka krvoločna pižmovka je tudi 12. 3. 1962 napadla psa na Mariborski cesti, za tem še nekega moškega in ga ugriznila v gleženj tako, da je moral iskati zdravniško pomoč.

Zadnje čase so se te živali precej razpasle, saj se marsikje govorijo o velikih krvoločnih »podganah«.

Pred nekaj dnevi je šel tovariš Siter v mraku iz Žalca proti domu po glavni cesti, ki je bila razsvetljena. Na sredi ceste je zagledal neko žival. Misli je, da je velika podgana. Ker je tisti dan deževalo, je imel Siter s seboj dežnik. Z njim je hotel spoditi »veliko podgano« s ceste. Ta se je postavila v obrambo in se zakadila

proti njegovim nogam. Vnel se je pravi boj med podgano in Siterjem, ki je udrihal po podgani z dežnikom. Nekaj časa se je pižmovka še smukala okrog njegovih nog in so seveda pri tem delovali tudi njeni zobje. Končno je le podlegla krepkim brcam. Siter je doma povedal očetu-lovcu, kako veliko podgano je po daljši borbi premagal in uničil in jo pustil kar na cesti.

Drugi dan pa je lovec H. našel to podgano, jo odrl in kožuh vnovčil.

K. P. — Žalec

Žalostna smrt

V torek zvečer, 15. maja 1962, potrka nekdo na vrata in pove, da je pri logarju srna, ki jo je tja pripeljal avto, ko je srna ravno pred vozilom padla na cesto. Moj oče, ki je lovec in sestra sta res našla tam srno, že mrtvo in jo prinesla domov. Bila je velika, stara srna. Ko jo je oče odprl, je našel dva že donošena mladičarsnjačka, od katerih je eden še živ, a skoraj na to ugasnil. Drugi dan smo srno z njeno družinico pokopali in ker imam živali rada, mi je bilo zelo hudo. Kolikor smo mogli ugotoviti, so bili psi, ki so preganjali ubogo težko brejo srno. Žival, ki ni videla 5 metrov globokega prepada, je skočila naravnost na cesto, pred avto. Na nji ni bilo videti nobene rane, ker je po vsem videzu padla na trebuh.

To sem napisala zato, da bi lovci čim bolj pazili na divjad in pokončevali potepuške pse.

Marija Klančar,

Planina pri Rakeku

Volk pri Padežu na Pokojišču

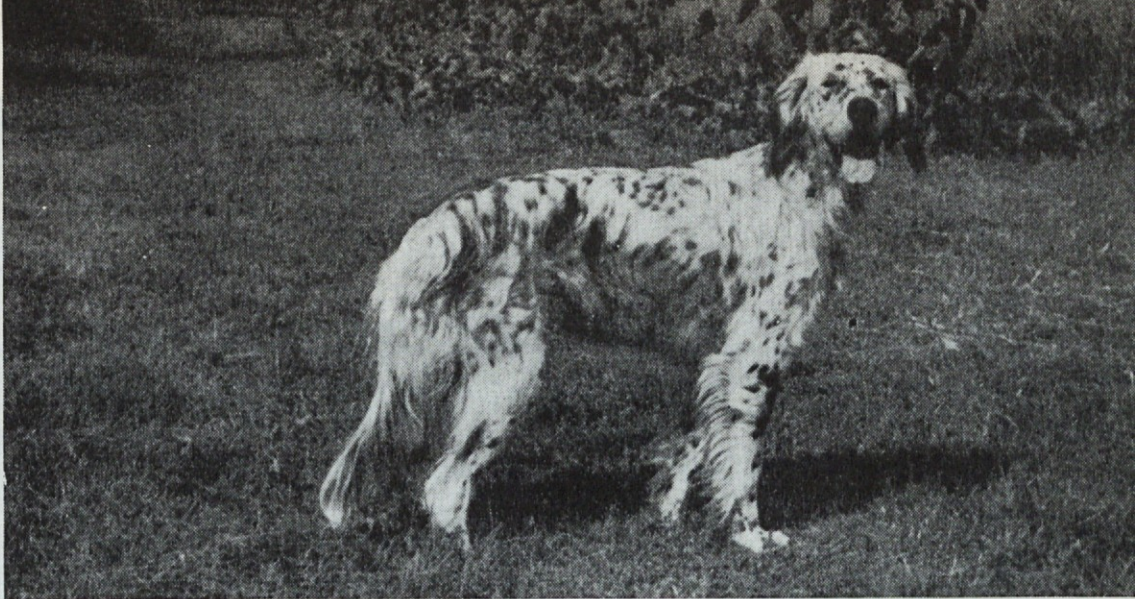
Dne, 18. junija 1962 rano, sem šel na zalaz na srnjaka. Spremljala me je žena. Ob štirih zjutraj zaslišiva pretresljivo vekanje. Obstaneva nekaj korakov narazen in že plane med nama v divjem diru vekajoča srna, za njo komaj 10 metrov pa močen volk, ki se v hipu, ko naju opazi, vrže nazaj. Žal nisem bil z risanico pripravljen in preden sem bil nared, je zginil. Kmet Colnar na Pokojišču mi je povedal, da je dan prej ob 5. uri zjutraj videl volka. To jutro, ko sem se srečal z volkom, ga je lovec gojitvenega lovišča sledil od Padeža proti Vinjem vrhu. Lovcem je znano, da je že precej srnjadi postalo žrtev volka ali kakor nekateri menijo podivjanega volčjaka v tem okolišu.

Ivan Šepul, Bistra

Deja, angl.
seterka, rejec
R. Zemljič,
LD Ljutomer

Foto J. Ivanjšič

LOVSKA KINOLOGIJA

JESENSKE TEKME PTIČARJEV IN ŠARIVCEV

Spominska preskušnja »Evgena Križaja«

Jesenska vzrejna in razširjena širša poljska tekma ptičarjev bo 13. in 14. oktobra 1962 v lovišču »Ljubljana polje — Rožnik«. Sestanek tekmovalcev je v soboto 13. oktobra 1962 ob 14. uri v gostilni J. Kačič na Titovi cesti; dne 14. oktobra 1962 ob 7. uri v gostilni »Ruski car« na Ježici.

Discipline na jesenski vzrejni tekmi ptičarjev:

1. Nos (kakovost), 2. Iskanje (način), 3. Stoja, 4. Natezanje, 5. Hitrost, 6. Vztrajnost, 7. Vlaka s pernatu divjadjo, 8. Ubogljivost, 9. Vzdržnost pred zajcem, 10. Strelomirnost, 11. Obnašanje vpričo odleta perjadi, 12. Donašanje dlakaste divjadi (zajca), 13. Donašanje perjadi, 14. Vlaka z zajcem, 15. Vodljivost na jermenu, 16. Šarjenje v ločju, 17. Šarjenje v ločju za izpuščeno raco, 18. Donašanje iz globoke vode, 19. Davljenje lisice ali mačke, 20. Ustavljanje lisice ali mačke.

Discipline pri razširjeni širši poljski tekmi:

1. Nos, 2. Iskanje, 3. Stoja, 4. Natezanje, 5. Hitrost, 6. Vztrajnost, 7. Odločitev, 8. Vodljivost na jermenu, 9. Vlaka s perjadjo, 10. Ubogljivost, 11. Vzdržnost pred zajcem, 12. Strelomirnost, 13. Obnašanje vpričo odletele perjadi, 14. Donašanje dlakaste divjadi, 15. Donašanje perjadi, 16. Vlaka z zajcem, 17. Prosto iskanje zgubljen dlakaste divjadi, 18. Prosto iskanje zgubljene perjadi, 19. Šarjenje v ločju, 20. Šarjenje v ločju za izpuščeno raco, 21. Donašanje iz globoke vode, 22. Davljenje lisice ali mačke (samo pri razširjeni

širši poljski tekmi), 23. Ustavljanje lisice ali mačke.

Mladinska tekma in tekma starejših španjelov bosta 20. in 21. oktobra 1962. Sestanek tekmovalcev 20. oktobra ob 14. uri v gostilni J. Kačič na Titovi cesti in 21. oktobra 1962 ob 7. uri v gostilni »Tavčarjev dvor« na Ježici.

Mladinska tekma in tekma starejših psov zahtevata tele preskušnje za ugotovitev prirojenih lovskih zasnov:

1. Nos, 2. Glasna gonja zajca ali druge dlakaste divjadi, 3. Zasnova za šarjenje, 4. Zanesljivost po sledu, 5. Volja za delo po sledu, 6. Način šarjenja, 7. Strelomirnost, 8. Vodljivost, 9. Veselje do vodnega dela, 10. Veselje do lova.

NA UPORABNOSTNI TEKMI SE OCENJUJE:

1. Nos, 2. Glasna gonja zajca ali kunca in parkljaste divjadi, 3. Šarjenje, 4. Delo po krvnem sledu, 5. Grmarjenje (način iskanja, strelomirnost), 6. Prosto donašanje perjadi, 7. Donašanje na vlaki (pernate in dlakaste divjadi), 8. Vodno delo (šarjenje v ločju in donašanje race iz globoke vode, 9. Odložitev, 10. Vodljivost na jermenu, 11. Mirnost na stojšču, 12. Ubogljivost, 13. Preskušnja dela na roparice (na ostrost).

Tekme se lahko udeležijo vsi čistopasemski psi ptičarji in španjeli, ki so vpisani v register mladih, oziroma ki imajo rodovnik. Izključeni so bolni psi in psice, ki se gonijo.

Vodnik psa mora prinesiti k tekmi puško s primernim številom nabojev! Vsak udeleženc se obveže pokoriti se odredbam vodje tekme.

Kdor želi prijaviti psa na eno izmed navedenih tekem, naj se prijavi na naslov prireditelja »Lovska zveza Ljubljana«, Zupančičeva 9.

Pri jesenskih tekmah zapažamo, da se mladi lovci-vodniki premalo posvečajo učenju svojega psa. Mnogi niti ne poznajo vseh disciplin, ki se zahtevajo na preskušnji. Mnogo psov odpove na vlakah dlakaste in pernate divjadi. Površno učenje se zelo mašuje pri praktičnem lovu! Važno pri šolanju so vlake z zajcem in jerebico! Dlakasto in pernatu divjad mora pes tudi prinesiti in jo vodniku na povelje sede oddati. V vodo mora iti pes z veseljem, šariti v ločju in prinašati raco z globoke vode. Ko prinese plen se ne sme otresti, dokler plena ne odda vodniku in tudi to sede.

Važna je tudi preskušnja na roparice. Tekma mladega psa ni nič več kakor lov s ptičarjem, pod kontrolo kinoloških sodnikov. Sodniki bodo ocenjevali to, kar bodo videli pri delu šolanega psa. Podrobna navodila in nasvete dobe lovci-vodniki v knjigi »Ptičarji in šarivci«, ki jo je izdalo Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani, pisarna Kinološke zveze Zupančičeva 9/II.

Lovci, ki se bodo udeležili preskušnje psov ptičarjev — šarivcev kot gledavci, bodo mnogo pridobili in izpopolnili svoje znanje v šolanju in vodenju svojega štirinožnega prijatelja.

Vladimir Pleničar, D. L. P.

Kinološki sodniki so zborovali

V dneh od 25. do 27. maja t. l. je bil zbor kinoloških sodnikov in njihovih pripravnikov v Travnici nad Sodražico. Dne 25. maja so opravili izpit za kinološke sodnike:

Sl. 1 Foto V. Pleničar

Adolf Ivanc iz Sodražice, za splošnega sodnika brakov jazbečarjev, Milan Ivezic iz Stuk pri Ptuj, za splošnega sodnika ja-

Sl 3, Lovski dom na Travni gori

Foto Vadnav

marjev, Joško Kalan iz Kočevja, za splošnega sodnika goničev, Miloš Kelih iz Lesc, za splošnega sodnika goničev, Jože Kristen iz Cerknice, za splošnega sodnika brakov jazbečarjev, Jurij Verovšek iz Ljubljane, za sodnika dela jamarjev, Franc Vesel iz Zamosteca, za sodnika dela goničev in Jože Vesel iz Zamosteca, za sodnika dela goničev.

Na poti v Travno goro so se vsi udeleženci zbrali v Sodražici,

kjer je dom pok. dr. Ivana Lovrenčiča, ustanovitelja slovenskih in jugoslovanskih kinoloških in lovskih organizacij. Ob 15. uri so se zbrali pri domu, na katerem je vzdana spominska plošča. Udeleženci so se poklonili spominu pokojnika, položili na ploščo lovovrvenec s trobojnico (slika 1), udeležence pa je pozdravil in se v nekaj besedah spomnil pokojnega dr. Lovrenčiča, domačin — tudi kinološki sodnik (slika 2). Iz Sodražice so se vsi odpeljali v Travno goro v hotel, deloma pa v lovski dom, ki ga je postavila Lovska družina Sodražica. Pred mrakom so se zbrali pri spomeniku padlih borcev NOV, kjer so so spomnili 70-letnice maršala Tita in mu poslali pozdravno brzojavko (slika 3):

»Josip Broz - Tito, predsednik FLRJ, Beograd.

Za Vaš 70. rojstni dan Vam iskreno čestitajo slovenski kinološki sodniki, zbrani v partizanski Travni gori. Kinološka zveza Slovenije.«

Domačin, nekdanji partizan, je potem na kratko opisal borbe, ki so se bile v Travni gori in okolici in kjer je bila edina hiša v času roške ofenzive leta 1942 požgana, medtem ko je bila Sodražica sama 32-krat bombardirana iz zraka.

Posebej so se poklonili spominu Ljubljancana Branka Pečovnika, ki je padel vrh Travne gore blizu spomenika (sl. 4).

Ker so bili zbrani sodniki iz vse Slovenije, so od povsod prinesli prst, ki so jo stresli v dve posebni žari pred spomenikom, mariborski kinologi pa so prinesli tudi smrekove vejice s Pohorja. Ob stresanju prsti je vsak povedal

Sl. 2

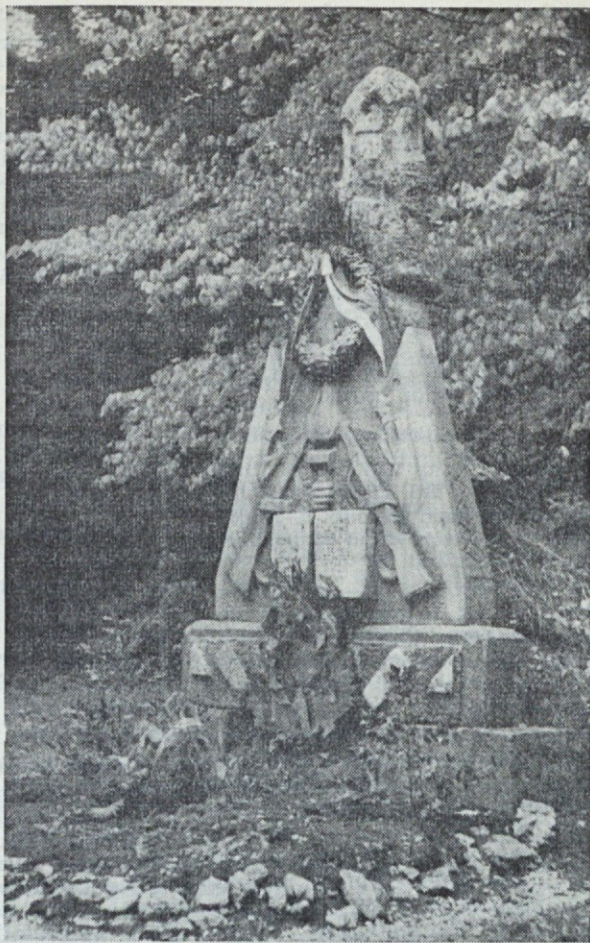
Foto Vadnav

Foto Vadnav

Sl. 4, levo, grob Branka Pečovnika

Sl. 5, desno, spomenik padlim borcem na Travnici gori

kratek stavek; ta ganljivi prizor je marsikomu zasolzil oči (sl. 5).

Po spominskih besedah predsednika Kinološke zveze tovariša Franja Bulca bi morali zažgati taborni ogenj, kar pa je preprečil dež.

Pri skupni večerji je zastopnik Lovske zveze Kočevje Jože Kalan star. pozdravil slovenske kinologe in vsakemu od njih dal spominek — majhen ribniški »pušeljc« z vžganim datumom in krajem »25. maja 1962, Travnica gora«.

Nato je v imenu Kinološke zveze Hrvatske pozdravil zbor Franjo Strunjak, ki je izročil Slovenski kinološki zvezi darilo posestrime — Hrvaške kinološke zveze.

Pozneje je zbor pozdravil šetajnik Lovske zveze Slovenije ing. Marko Bulc in pozval kinološke sodnike k skupnemu delu za prospah lovske kinologije.

Z enominutnim molkom so udeleženci počastili spomin nedavno umrlega kinološkega sodnika Ivana Zupana, ki bi moral prav pri tej večerji praznovati svojo 80-letnico.

V nadaljnjih dveh dneh so sodniki poslušali predavanja o preskušanju psov po krvnem sle-

du, nadalje o anatomski zgradnji pasjega telesa in njenega vpliva na oceno zunanosti. Nato so na pobudo Lovske zveze Slovenije govorili o reorganizaciji lovske kinologije, v štirih komisijah pa so obdelali posebne zahteve glede lovskih psov, in to glasno gonečih (goničev), jamarjev, ptičarjev in šarivcev ter končno nelovskih psov.

Upamo, da bo zbor rodil bogate uspehe.

J. L.

OPOZORILO vsem interesentom za nakup mladičev lovskih psov

Po sklepu zbora kinoloških sodnikov z dne 25. do 27. maja 1962 na Travnici gori, bo pri objavi paritev lovskih psov v bodoče navedeno ali sta bila plemenjaka pes in psica preizkušana na tekmi glede lovske zasnove. Taka objava bo koristila vsem lovcem, ki nameravajo nabaviti mladiča iz legel od katerih je pričakovati za lov primeren naraščaj, ker so bili starši preizkušeni.

Isti sklep priporoča paritev le med plemenjaki, ki so dokazali lovsko zasnovo in prejeli oceno zunanosti prav dobro ali odlično.

Vzreja lovskih psov mora biti smotrna; zato ne koristi vzreja s psi, ki niso dokazali svoje uporabnosti, imajo pa formalno pravico za paritev, ker so dosegli oceno zunanosti dobro. Taka vzreja koristi le vzrediteljem, ki trgujejo z mladiči zaradi dobička.

PRIJAVLJENE PARITVE

LOVSKI PSI:

Kratkodlaki jazbečarji:

Huda RMJki 47 vpis v teku — Ček JRKki 178, leglo je bilo 23. julija 1962. Vzreditelj Fran Jamšek inž., Ljubljana, Stožice, Titova 201.

Kokeršpanjeli:

Elka JRŠK 300 — Guši JRŠK 359, leglo je bilo 21. julija 1962. Vzreditelj Živko Bernot, Ljubljana, Bohoričeva 3.

Diana Štajerska JRŠK 325 — Trim JRŠK 208, bil na tekmi, leglo bo 5. avgusta 1962. Vzreditelj Franc Slamič, Maribor, Mladinska 23.

Ada JRŠK 360 — Gojko Soški JRŠK 319, leglo je bilo 18. junija 1962. Vzreditelj inž. Danilo Vesel, Ljubljana, Šišenska blok 13.

Astra Mladinska JRŠK 357 — Bis Dravograjski JRŠK 339, bil na tekmi, leglo je bilo 6. julija 1962. Vzreditelj inž. Simon Jelenko, Maribor, Gosposvetska 40.

Ara JRŠK 279 — Guši JRŠK 359, leglo je bilo 3. julija 1962. Vzreditelj lovska družina Šentupert, oskrbnik Vladimir Berce, Mirna 37.

Špringeršpanjeli:

Jutta Novogradska JRŠŠ 69 — Don von Wolfstein JRŠŠ 65, bil na tekmi, leglo je bilo 2. junija 1962. Vzreditelj Leopold Poglajen, Debro 52 a, pošta Laško.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Leda Apaška JRPki 2017, bila na tekmi — Bil JRPki 2489, bil na tekmi, leglo je bilo 1. junija 1962. Vzreditelj Bruno Sluga, Izola, Vodovodna št. 1.

Asta JRPki 2511 — Ali JRPki 2040, bil na tekmi, leglo bo 17. avgusta 1962. Vzreditelj Lovska zveza Celje, oskrbnik Ivan Lakner, Ratanska vas 8, Rogaška Slatina.

Rina Ormoška JRPki 1825 — Bol JRPki 1819, bil na tekmi, leglo je bilo 15. julija 1962. Vzreditelj Martin Zidarič, Loperšice 11, pošta Ormož.

Čapka JRPki 2110, bila na tekmi — Ren JRPki 1979, bil na tekmi, leglo je bilo 30. maja 1962. Vzreditelj Zlatko Gojčič, Zlatoliče 26, pošta Starše pri Mariboru.

Lovski terijerji:

Rina Gorička JRLT 764 — Džon JRLT 1684, leglo je bilo 3. julija 1962. Vzreditelj Lovska družina Rankovci, pošta Tišina.

Dora Gorička JRLT 611 — Javor Uršljegorski RMLT 1088, vpis v teku, leglo je bilo 29. aprila 1962. Vzreditelj Anton Osojnik, Bistra št. 8 a, Črna na Koroškem.

Ceda JRLT 1038, bila na tekmi — Cigan Diljski JRLT 1047, bil na tekmi, leglo je bilo 14. julija 1962. Vzreditelj Alojz Zupančič, Gonjače 28.

Foksterijerji resasti:

Gučka JRFo 489, bila na tekmi — Eris Škofjeloški JRFo 423, leglo je bilo 15. julija 1962. Vzreditelj Anton Štajer, Goričane 13, pošta Medvode.

Braki jazbečarji:

Bela JRBj 1131 — Eno JRBj 889, bil na tekmi, leglo je bilo 20. julija 1962. Vzreditelj Anton Štajer, Vaše št. 2, pošta Medvode.

Ajda JRBj 752 — Bor JRBj 877, leglo je bilo 28. julija 1962. Vzreditelj Ivan Dolgan, Volče 17, pošta Kosana.

Resasti istrski goniči:

Cipa JRGri 1019 — Azor JRGri 914, leglo je bilo 20. julija 1962. Vzreditelj Alojz Brence, Korita 4, pošta Spod. Idrija.

Valda JRGri 728 — Belin JRGri 1043, leglo je bilo 23. julija 1962. Vzreditelj Anton Janežič, Podpreska 25.

Ajka JRGri 922 — Biser JRGri 1074, leglo je bilo 29. junija 1962. Vzreditelj Ivan Kete, LD Tabor, pošta Ajdovščina.

Kratkodlaki istrski goniči:

Biba JRGki 3477 — Bril JRGki 2283, leglo je bilo 23. junija 1962. Vzreditelj Anton Maver, Pivka, Kolodvorska 27.

Beka Krimska JRGki 3131 — Cenko JRGki 1956, leglo je bilo 2. julija 1962. Vzreditelj Lovska družina Mokronog, oskrbnik Henrik Bulc, Mokronog.

Posavski goniči:

Aga JRGp 3774 — Dečko Podvinski JRGp 3779, leglo je bilo 22. julija 1962. Vzreditelj Lovska družina Dobrunje.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»DOLENSKA« za nemške kratkodlake ptičarje. Lastnik Lovska družina Ptuj.

»SMREKOVŠKA« za jamarje. Lastnik Anton Osojnik, Bistra 8 a, pošta Črna na Koroškem.

Novi sodniški pripravnik

za ocenjevanje zunanosti in delo vseh vrst ptičarjev:

Milan Ivezić, Štuki št. 12, pošta Ptuj.

Kinološka zveza Slovenije

Pred lovom zbrani člani LD Škofja Loka

Foto P. Adamič

Moj jazbečar Piko

Dobil sem ga, ko je bil star štiri tedne. Njegov lastnik ga je zamolčal, ker je bil peti v leglu, a njegova mati je kotila prvič. Sicer pa je bila dobro razvita ter bi mogla brez škode prehraniti šest mladičev. Ampak pravilo je pravilo in peti ni smel biti vpisan v rodovnik. Po predpisih bi ga ne smelo biti, pa je le bil. Kako je tekla njegova življenjska pot, vam bom zdajle povedal.

Piko, sin rodovniškega očeta in rodovniške matere, sam pa brez veljavne osebne izkaznice, je kmalu postal ljubljenec moje družine. Nismo ga imeli radi le ljudje, odrasli in doraščajoči, marveč tudi vsa štirinožna družina od ostarelega ptičarja Boja do kanarčka v kletki in do ljubosumnega mačka Jerana. Nihče se ni smel bližati majhnemu psičku, ki je v snu brcal s kratkimi nožicami na soncu ali kjerkoli na najneprimernejšem mestu.

Pika seveda vsa skrb njegovih sosoživalcev ni vznemirjala. Rasel je in se kaj hitro razvil v izredno lepega črnega jazbečarja. Vse tiste, za njegovo pasmo tipične vragolije, ki jih je uganjal, smo mu odpuščali. Če je namizni prt z vsem kar je bilo na njem, potegnil z mize ali pa pobožno žvečil moje copate, je to bila malenkost, ki smo jo mimogrede pozabili. Huje je bilo, če je lonec z lugom prekucnil s štedilnika in se potem drl pol ure, čeprav je bil le oškropljen in niti malo poškodovan. Vse smo mu odpustili, ker smo se pač nadejali, da s časom postane moj uporabni spremljevalec na lovu.

Tako je Piko postal moj adjutant. Vedno je hodil po mojem sledu in če je kdo stopil med naju, je zbesnel in brez obzira ugriznil vsakega, razen — otrok. Otroke je ljubil bolj kot sebe, to pa je pomenilo veliko.

Piko je nadvse ljubil prostost. Suženjstvo je iz dna svojega pasjega srca sovražil. Morda iz čuta odgovornosti. Zavedal sem se, da »misli« nekako takole: »Karkoli storim, je prav. Če pa nekaj ne maram storiti, gotovo ni pravilno. O tem odločam sam, sicer pa ni moja stvar, če vi, ljudje tega ne razumete.«

Vrvica ga je užalila. Če sem ga oprčil, je bilo konec poslušnosti. Nisem ga spravil ne naprej, ne nazaj, ne z dobro besedo, ne z ostrim ukazom. Ostre besede ni pozabil več tednov. Ko sem ga nekoč nadržal z »barabo«, mi je zameril polna dva meseca.

Piko je bil rojen lovec. Gonil je nadvse rad, ni pa vznemirjal lovišča, ker so ga njegove kratke nožice prenašale le počasi. Zato sem mu njegovo zabavo od srca privoščil, ker je divjad kljub njegovi lovski strasti, ostala mirna. Dolgih pogonov se je izogibal, ker se je kmalu utrudil. Često sem ga moral v nahrbtniku odnesti domov.

Pikova divjad so bili zajci in lisice. Srnjad ga ni zanimala, ker je ni mogel goniti v krogu kot zajca, lisica pa je itak rojen sovražnik jazbečarjev. Če je sledil lisico, je bil njegov glas strupen in vsakokrat jo je gonil do popolnega izčrpanja.

Prvo srečanje z lisico se je odigralo takole: Ko je Piko imel pol leta, sem nekoč prinesel domov lisjaka. Tedaj mi je padlo v glavo, da bi bilo koristno, če bi psička malo šolal, če se že ponuja priložnost. Vlekel sem lisjaka sem in tja po vrtu in čez pol ure spustil psa. Ta je močno razburjen popadel sled in jo strastno izdeloval. Ko je našel lisjaka, je norel od veselja. Ves čas je sledil glasno, če pa je našel ustreljeno divjad, jo je nakazal z žalostnim tuljenjem.

Mačk Piko načelno ni maral. Domače in sosednje ga niso zanimale, za tiste pa, ki jih ni poznal, je bil pravi krvolok. Ganljivo prijateljstvo ga je vezalo na domačega črnega mačka. Če sta hodila med njivami, je nenadno zginil in se že čez nekaj minut vrnil kot zmagovalec. Mačka, ki se je tam nekje plazila, je obležala, če ni pravočasno ušla.

Nekega popoldneva sva jo mahnila s Pikom čez njive. Sredi njiv se je košatila stara hruška. Pes je naenkrat besno zalajal. Sto korakov sva bila oddaljena od visokega drevesa, ko ga je dosegel z dolgimi skoki črn maček in v hipu zginil v gosti obršči. Pes je lajal pod drevesom in hitro sem stopil bliže — hruška je stala sredi polja — in počil mačka, ki se je bil potuhnil na veji. Maček je padel na tla, in v naslednjem hipu je bil pes nad njim. Toda, kaj je bilo to? Pes je stisnil rep med noge in žalostno cvilil. Ustreljeni maček je bil njegov prijatelj, naš črni maček, ki se je, ne da bi vedeli za to, potepal tam okrog in verjetno tudi lovil jerebice. Piko ga ni mogel pozabiti, več tednov se je v širokem loku izogibal hruške.

Pri jamarenju se je Piko nekega popoldne zgubil. Iskali smo ga brez uspeha po vsem gozdu. Tedaj sem se spomnil davno opuščene lisičje jame pod koreninami hrastovega štora. Piko je tičal tam. Tri ure, do trdega mraka smo ga vabili; pes je le od časa do časa zalajal v jami, ven pa ga ni bilo. Pred nočjo sem naprosil kmečkega fanta, da je z lopatom pomagal razširiti vhod v jamo. Piko, se je z ovratnikom zapletel v korenine. Jama je bila pazna.

Tristo korakov od našega stanovanja je imela ob robu gozda stara zajka svoj lož. Poznali smo jo že pet let in ji prizanašali. Tako je bila kar nekam krotka in nas je pustila na deset korakov blizu. Šele tedaj je počasi odskakljala. Piko jo je gonil samo enkrat in se vrnil čez pet minut. Pozneje jo je sicer iskal, če sva prišla v bližino, ni je pa gonil, marveč je s prijaznim repkanjem pozdravil srečanje. Če zajka ni tičala v robidovju, sva jo gotovo našla v sosednjem mladju, kjer niso nikoli kosili bohotne trave.

Usoda ni bila naklonjena mojemu Piku. Ko je dočakal šest let starosti, sem ga v jeseni peljal na majhen pogon. Pet lovec nas je bilo, pet gonjačev in trije psi. Do tretjega pogona je teklo vse v redu. Padlo je nekaj zajcev in ena lisica. Pri naslednjem pogonu čez gol hriček je Piko žalostno zatulil. Počasi je gonil zajca in ko je daleč za dolgoucem prišel vrh griča, ga je zadel strel iz puške nepremišljenega lovca...

Jazbečar Piko je imel prijatelje in sovražnike, vendar pa več prvih. Njegova največja odlika je bila brezpogojna samostojnost. Vedno sem imel vtis, da ve, kaj hoče. Če je izdeloval kak sled, se je zavedal, da ga mora izdelati do konca. Če se je kmalu vrnil, sem vedel, da je zadeva jalova in da mi ni treba čakati. Čeprav jamar po zasnovi, je bil odličen gonič, ki je delal po načrtu. Po naravi samosvoj in trmast, kakršni so jazbečarji na splošno, nikoli ni bil tepen, tudi ne v začetku šolanja. Če ni maral, sem ga pustil na miru. Čez nekaj minut je prišel sam, češ, zdaj sem pri volji, nadaljujva s šolanjem. Morda ga je mikala prav ta moja popustljivost? Ne vem, ker znameniti kinologi tega ne poudarjajo. Sicer pa niso psi enaki po značaju, Piko je bil brez dvoma izjema.

A. S. Pirc

RUSKI VOLK

Volk severne Rusije ali gozdni volk za razliko od stepnega volka, je močan, krvoloč in v zimskem času, ko se druži v tolpe, ljudem in živalim nevaren ropar. Marsikatera ruska trojka je s konji in ljudmi vred zginila v vedno lačnih volčjih želodcih.

Dolg je 1,50 m, visok do 80 cm in odrasel samec tehta tudi do 50 kg. Samice so nekaj lažje in manjše. Barve je rumenkasto sive, pomešane s črno. Na trebuhu je svetlejši. Zimska in letna barva se le malo razlikujeta.

Ko si ruski kmetje severnih gubernij v oddaljenih vaseh, obdani z vseh strani z nepreglednimi gozdovi, gradijo svoje lesene domove in hleve, ni glavna skrb lepota doma, temveč predvsem močna in zanesljiva zgradba, ki lahko kljubuje dolgim in težkim zimam ter nudi varno zavetje pred napadi gozdnih roparjev.

Med prvo svetovno vojno in prva leta revolucije in državljanske vojne, ko so bili vsi mladi moški na bojnem polju, so se volkovi zelo razmnožili.

Ker sem bil stalno v stikih z ruskim kmetom, saj so to bili delavci, ki so mi sekali gozdove, vozili les na postaje in natovarjali vagine, sem pogosto slišal v njihovih pogovorih pritožbe zaradi škode, ki jo delajo volkovi po vaseh. Stalno, da jim zgineva drobnica in govedo. Tudi moj redni voznik lesa na postajo, Buj mi je pripovedoval, da so mu volkovi pretekli dve zimi poklali sedem ovc in dvoje telic. V njegovi vasi, ki je od železnice oddaljena le kakih 10 km, se volkovi ponoči potikajo okrog vasi in celo vdirajo v samo vas tako, da se ljudje, ko se stemni, ne upajo več iz hiš in morajo še celo priklenjene pse ponoči jemati v hišo. Takoj se mi je porodila misel, da poskusim na volkove z načinom lova, o katerem so mi tako zanimivo pripovedovali moji moskovski prijatelji-lovci. Ta način lova se imenuje v Rusiji lov na volka s prašičkom. Zadeva je popolnoma enostavna. Pred vasjo, na strani, od koder največkrat napadajo volkovi, se izkoplje jama, približno en meter do 1,20 m globoka. Obseg jame je približno kvadratni meter. Zadnji del jame, kjer je mesto za sedež, je lahko za 30 do 40 cm plitvejši. Za tla in za sedež zadostuje deska. Pred jamo, kjer se od izkopane zemlje napravi nasip, se dobro zakrije z grmičevjem. S tem je jama gotova.

Vse to sem natančno razložil svojemu vozniku, ko sva sedela ob čaju. Naročil sem mu, naj mi izkoplje tako jamo in če ne utegne naj najame delavca, ki ga plačam le, da bo do sobote jama pripravljena. Domenila sva se tudi, če ne pride kaj izrednega vmes, naj me prihod-

njo soboto počaka s sanmi pri dopoldanskem brzcu na postaji Buj, da me odpelje na svoj dom.

Prihodnjo soboto ob 11 uri dopoldan sem že sedel v hiši mojega voznika Zubova. Ker sem imel s seboj nekaj moskovskega prigrizka in nekaj steklenic vodke, se je pogovor kaj živahno razvijal.

Po malici sva si šla ogledat pripravljeno jamo. Zubov ni bil lovec pa mi je prostor za jamo po naravnem kmečkem instinktu izbral tako pravilno, da bi sam ne mogel najti primernejšega. Ker je pa prejšnji dan zapadel še svež sneg, je bila jama izredno dobro skrita. Pred jamo je bilo zelo spretno nasajeno brinjevo grmovje.

Na poti domov mi je Zubov pripovedoval, kako sta delavca težko kopala jamo, v popolnoma zamrzli, kakor kamen trdi zemlji. Le s težavo ju je pregovoril, da sta vztrajala. Ko sem pa popoldan delavcem poravnal račun, ki ni bil nikakor pretiran in jih pogostil še s kozarčkom vodke, smo bili vsi kar zadovoljni.

Za kosilo nam je mama Zubova pripravila rusko zelenjavno juho »ščič« z ajdovo kašo. To je sijajna, nad vse okusna ljudska hrana.

Po kosilu sem vprašal, kje naj si izposodim primerne prašička. Poklicali so mi soseda, ki se je močno začudil, ko je zvedel, zakaj bom prašička rabil. Na moje vprašanje, koliko zahteva za prašička, na posodo za nekaj ur, mi je odgovoril s vprašanjem, kaj če prašička ne bo nazaj. Tudi to smo kmalu uredili, za posodo 50 kopejk, če bi prašiček slučajno poginil, pa 3 rublje. Za tem me pa navihanec še šaljivo vpraša, kaj če ne bo nazaj ne prašička ne vas? Sicer meni, da ravno ne zgledam tako, da bi se dal v zobe prvemu volku, ampak previdnega bog varuje. Ko sem položil Zubovu na dlan 50 kopejk in še 3 rublje s tem, da naj jih odda gospodarju prašička, če bi me volkovi požrli, se je možakar prav na široko zasmejal in dejal: veste gospod, revščina naredi kmeta previdnega.

Pobasali smo prašička v vrečo in odšli domov.

Doma sem prosil Zubova, naj mi pripravi še vrečko z vročim peskom za pod noge, kajti mraz je zunaj prav občutno pritiskal in sedeti nekaj ur v jami, ko se ne smeš ganiti, ne bo šala.

Med pogovorom, ko smo sedeli pri samovaru in srebali po ruskem običaju »čajek«, se je jelo mračiti. V severnih krajih so zimske noči izredno dolge. Zjutraj ob 8 uri je še tema in ob treh ali pol štirih popoldan je že zopet noč.

Odšel sem v svojo sobo, da se primerno oblečem. Bil sem pripravljen na ruski mraz,

ker sem bil pri svojem lesnem poslu pozimi stalno v naravi. Ves sem bil zavrt v kožuhe in na nogah sem imel eskimske visoke krznene škornje, imenovane pime. Notranja koža je bila volk, zunanja preobleka pa mlad severni jelen ali pižik. Na glavi sem nosil tudi krzveno kučmo z naušniki. Na rokah dvojně volnene rokavice. V taki obleki se človek prav težko giblje in zato je pa taka obleka namenjena bolj za sani ali za lov na čakanje kakor je bil ta.

Tako težko oblečenega me je Zubov spremljal prav do jame s prašičkom v eni roki in z vrečo s peskom v drugi. Bilo je nekaj po četrti uri, ko sem sedel v jamo. Temno je že bilo, vendar sem se lahko še nekoliko orientiral. Pred mano širna polja, globoko pod snegom, niti grmička pred menoj, v ozadju temna masa jelovih gozdov. Nebo sicer ni bilo jasno, vendar sem opazil tu pa tam zvezdo. Tišina tako globoka, da čutim, kako mi bije srce. Tako sedim na svoji deski popolnoma krit in iz jame, menim, gleda le zgornji del moje kučme. Puško imam pripravljeno pred seboj na sneženem valu. Puškino kopito je skoraj pri licu tako, da lahko brez giba pomerim. Moskovski prijatelji so me svarili, naj ne pričnem prehitro manipulacije s prašičkom. Vsaj eno uro naj mirno čakam. Kako pa naj ugotovim kdaj mine ura. Sicer imam pri sebi v telovniku uro, a dokopati se do nje bi pomenilo, odmotati nešteto toplih oblačil. Pa bo šlo tudi brez ure. Silno rad bi si prižgal cigareto. Toda opozorili so me, da nikakor ne smem kaditi. Kaj to pomeni za strastnega kadilca. Najbrž je pa še kaka večja strast v človeku, ki to lajša. Nenehno opazujem teren pred seboj; nič se ne premakne. Ponavadi imajo vaške cerkve z uro. Te severne vasi pa četudi imajo cerkve, je v stolpu navadno le samcat zvon, ure pa nikoli. Čakam, čakam. Ko mi je že presedalo, se previdno s škornjem približam prašičku, ki je miroval naslonjen na toplo vrečo s peskom in ga s podplatom podrgnem po vratu. Pujsek tako glasno zacvili, da se je moral slišati nevem kako daleč. To pa zaradi grobne tišine, ki je vladala vsenaokrog. Podvojil sem budnost in redno pazil ne samo predse, temveč tudi na levo in desno. Čakam nekaj minut, ko se mi zazdi, da vidim pred seboj v sencii gozda neko temnejšo liso v snegu, ki pa se ne gane. Nič več nisem odvrnil pogleda od te sence. Sicer sem imel pri sebi trieder pa se ga nisem upal uporabiti, ker včasih odblesk svetlobe na lečah lahko izda. Vendar sem zaznal, da se senca premika in čez nekaj časa sem bil prepričan, da se tam neka žival premika naravnost proti meni. Zelo počasi se premika. Korak, dva, pa se zopet ustavi. Sedaj sem imel senco že na osvetljenem polju, proč od temnega gozda. Zopet nekaj korakov in zopet stoji. Pritisnem še enkrat na vrat mojega pujsa. Cvilež je pognal volka v skok. Toda le nekaj skokov je naredil pa se zopet ustavil. Vendar se je pri tem raz-

dalja toliko zmanjšala, da sem s sigurnostjo ugotovil volka. Stal je naravnost ostro proti meni, kar je dokazovalo, da natančno ve, od kod cviljenje. Razdaljo do volka nisem ocenil na več kakor 150 do 200 korakov. Ponoči se v taki cenitvi kaj lahko zmotiš, zato sem sklenil, da s strelom še počakam. Medtem se je volk zopet pomaknil za nekaj korakov naprej. Zazdelo se mi je, da je postalo svetlejše ali pa mi je bližina volka dala možnost, da sem žival videl že prav natančno. Glavo je držal visoko in iz nozdrvi mu je v sunkih puhtela para. Telo kakor struna napeto in stoječa ušesa so lovila vsak najmanjši šum. Noč je bila brez vetra, zato nisem bil v skrbeh, da me zavoha. Odločil sem se, da počakam, dokler se mi volk ne približa za nekaj korakov. Ne vem ali sem pujsu stopil na vrat ali je sam od sebe zacvili, no, ta cvilež je zopet pognal volka v skok. Bil sem že pripravljen in imel sem ga že na muhi. Takoj, ko je zopet obstal sem natančno nameril na sredino prsi in pritisnil. Volk je naredil le dva nerodna skoka vstran in se sesedel. Ta trenutek, ko je volk ležal na snegu, sem se spomnil, da sem puščal ves ta čas popolnoma vne-mar desno in levo stran polja. Ko pogledam na levo vidim, kako dvojica volkov v največjem diru zginja proti gozdu. Nisem ocenil razdalje

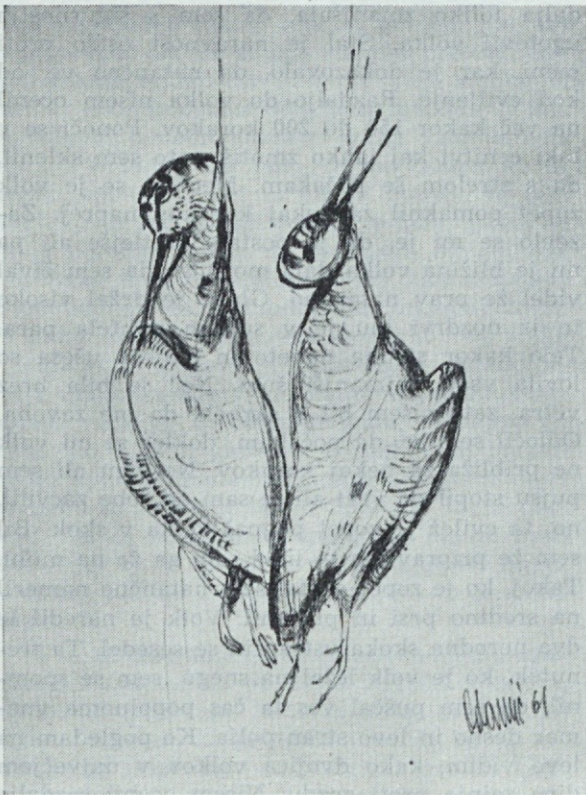

in poslal sem brž dve krogli za njima. Pogledam na desno — polje prazno.

Kako lahkomišelnost sem opazoval volka pred seboj in kaj bi se bilo lahko zgodilo, da sta imela ta dva z leve malo več korajže in da bi me presenetila tik nad jamo. To bi se bilo prav lahko zgodilo, in ne vem, kako bi se bila vsa zadeva iztekla. Iz teh mučnih misli me je zdramil prihod Zubova, ki je, kakor sva se domenila, da pride po strelu z lučjo in sekiro k jami. Ko je videl mrtvega volka na snegu pred jamo mi reče: hvala vam, mogoče je bil ravno ta mrhar, ki mi je poklal ovce in telice. Zlezel sem iz jame in na nastrelu je ležal lep doraščen volk samec. Krogla mu je prebila prsni koš, najbrž zadela tudi srce in ostala v telesu, ker izstrela nisem našel. Na vprašanje Zubova, komu sta veljala še dva strela, sem mu zadevo pojasnil. Zubov je volka takoj povezal z vrvjo in ga povlekel proti domu. Da se ni pujssek iz jame oglasil, ker ga je najbrž že zeblo, bi ga bila gladko pozabila.

Pri Zubovu za pečjo je sedel lastnik pujsa, ki je tudi slišal strele in se prišel prepričat, če je vse v redu. Vedel je pa tudi, če je kaj obležalo, da bo tudi zalito. In pri takih priložnostih je bila njegova navzočnost potrebna. Ko sva se z Zubovim vrnila, je bila ura ravno sedem. Torej sem presedel v jami točno tri ure.

Ko sem se v svoji zelo toplo zakurjeni sobi sproščal kožuhov in raznih puloverjev, sem se v mislih vrnil v jamo in še enkrat grajal svojo

lahkomiselnost, ki bi me bila lahko veljala življenje. Naj mi bo ta srečen izid vedno v spominu. Zato sem se odločil, da si grem drugi dan ogledat sledove teh dveh volkov.

Ko smo po večerji sedeli pri kozarčku vodke, je beseda tekla prav gladko. Najglasnejši je bil seveda lastnik malega pujsa. Čeprav je spöčetka priznal vso zaslugo za ubitega volka meni, je s časom, ko mu je vodka stopila v lase, na lepem izjavil, da ima največ zasluge njegov pujs in zelo bi bilo treba k najemnini nekaj navreči. Nakar mu mama Zubova odvrne: Veš kaj, Zahar, raje bi gospoda prosil, naj ti daruje volčja jetra, ki so najboljše zdravilo, da prideš zopet k pameti.

Ker mi je 13 urna vožnja iz Moskve do Buja in 3 urno sedenje v jami precej zrahljalo kosti in me drugi dan zopet čakalo 13 urno sedenje v vlaku, sem se od gostoljubnih gospodarjev kmalu poslovil.

Drugo jutro sem takoj po čaju oprtal puško in krenil proti jami. Na nastrelu so imele že opraviti vrane, ki so požirale krvavi sneg in se ravsale med seboj. Šel sem po sledu volka, ki me je v ravni črti peljal naravnost v gozd. Na robu gozda je sled zavil na desno in ves čas peljal ob robu gozda. To pomeni, da je volk ves čas hodil ob robu gozda, dokler ga cviljenje prašiča ni zvabilo na plan in v smrt. Ko sem se vrnil k jami sem poiskal sled obeh volkov na levem krilu in ugotovil, da je bila razdalja tega sledu do jame mnogo večja kakor razdalja od jame do nastrela. Domnevam, da je bila to volkulja z lanskoletnim mladičem in je volku-samcu dala prednost pri napadu. Ko sem šel kakih sto korakov po sledu, sem zapazil v snegu veliko volčje dlake. Torej je ena izmed krogel le oplazila enega po dlaki, ker krvi nisem našel, čeprav sem v čistem belem snegu sledil prav do gozda.

Ker je mraz postajal hujši in so mi noge že pošteno prezeble, sem jo ubral nazaj.

Takoj po kosilu sem nameraval odpotovati na postajo tem bolj, ker sem vedel, kako neradi se vračajo kmetje v zimi ponoči. Ko sem se gospodinji zahvaljeval za gostoljubnost mi pravi: Oprostite, saj smo ves čas pili vaš čaj in vaš sladkor in ni hotela sprejeti denarja. Zato sem izvlekel iz torbe ves moj čaj in sladkor ter vse postavil na mizo.

Po poti na postajo mi je Zubov zaupno povedal, da že dve leti niso pili pravega čaja, da je vsa vas brez sladkorja in pijejo čaj iz korenja. Ruski muzik je preživljal težke čase.

Ko me je pripeljal na kolodvor, sem videl, da nosi Zubov poleg mojega kovčka še nek omot. V njem je imel od sinoči odrto volčjo kožo, lepo zloženo in prevezano.

V tej zimi sem na ta način iz te jame oplenil še dve volkulji.

Srečko Lapaine

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Perspektivni program Glavne lovske zveze FLRJ za razvoj lovstva v FLRJ 1961-1965

(nadaljevanje in konec)

NALOGE PERSPEKTIVNEGA PROGRAMA

Poleg nalog na planu nadaljnje organizacijske, kadrovske in gospodarske krepitve naše organizacije, obsega Perspektivni program tudi naše obveznosti glede na večjo uporabo sodobnih metod in izpopolnitve lovske znanosti v naši lovski praksi. Program obsega tudi niz drugih nalog, s težnjo za povečanje fonda divjadi, racionalno izkoriščanje in čim večje vlaganje ustvarjenih sredstev v nadaljnjo reprodukcijo v loviščih. Pri tem pa ustvarjati še močnejšo materialno osnovo in še ugodnejše pogoje našim delovnim ljudem tako za razvedrilo kakor za rekreacijo. Naša dolžnost in dolžnost vseh naših organizacij in članov je, da mobiliziramo moči in s polno odgovornostjo oživotvorimo ta program. Pri tem pa posebno izkoristimo izredno ugodne naravne pogoje v naši zemlji za življenje raznih vrst plemenite divjadi ter povečamo ne le stalež ampak tudi kvaliteto trofej.

I

DELO NA ORGANIZACIJSKEM IN STROKOVNEM PLANU

Nuditi čim večjo pomoč občinskim lovskim zvezam in jih ustanavljati, kjer jih še ni ter jim pomagati, da se čimprej usposobijo in osamosvoje. Povsod, kjer so možnosti in upravičena potreba, naj se postavijo plačani uslužbenci v lovski organizaciji. Povečati lovsko čuvajsko osebje in ustvarjati možnosti za strokovno usposabljanje takih ljudi, kakor tudi neobhodno potrebnega kadra za naša lovišča. Po potrebi štipendirati študente gozdarske, veterinarske in poljedeljske stroke, ki se bodo po dovršenih študijah bavili z lovstvom kot glavnim poklicem. Težiti, da se osnuje šola na ravni srednje strokovne izobrazbe, kjer bi se izobraževali lovski tehniki in lovski čuvaji. Sprejeti status vseh uslužbencev v lovstvu in sicer v duhu Zakona o javnih uslužbencih. Republiške zakone o lovstvu čimprej prilagoditi Osnovnemu zakonu o lovstvu, ki ga pričakujemo proti koncu tega leta. Prirojiti vsa društvena pravila osnovnemu zakonu o lovstvu in upoštevati nadaljnjo decentralizacijo in demokratizacijo. Finančno-materialno poslovanje lovskih organizacij vskladiti z obstoječimi predpisi. Posvečati posebno pozornost ažurnemu vodstvu tatištnih podatkov in vodstvu stalne evidence v poslovanju. Mladim ljudem — kjer je to potrebno — omogočiti, da z minimalnimi vpisninami postanejo naši člani. Težiti, da se z organi poljedelstva in gozdarstva vzpostavi čim hitrejša in čim plodnejša sodelovanje z namenom, da se vskladijo interesi vseh teh panog z lovstvom.

II

GOSPODARJENJE Z LOVIŠČI

Načelo gospodarjenja z lovišči bo v naslednji štiriletni periodi zasnovano na dosedanjih praksih in lovsko znanstvenimi dognanji s ciljem kvalitetne in številne gojitve ter porasta koristne divjadi, izvajanja selekcije, zatiranja škodljivcev, urejanja lovišč, kakor tudi v gospodarski realizaciji divjadi in njenih delov. Naloge na tem planu so sledeče:

Najdlje do konca marca 1963 docela izdelati kataster in bonitiranje lovišč v vseh lovsko društvenih (družinskih) organizacijah, do konca marca 1965 pa izvesti revizijo bonitiranja in izkazati stalež s tedanjimi faktorji. Hkrati po končanem katastru in bonitiranju, izdelati ureditvene načrte za vsako lovišče, za katero bo po izvedbi revizije potrebna izpopolnitev. V ureditvenih načrtih predvideti tudi modernizacijo lovišč z graditvijo lovskih objektov — fazanerij — stalnih in pomožnih čakališč, solišč, krmišč, steza, koč itd. Vse lovske organizacije bodo na ta način uredile najmanj četrtno svojega lovišča. Za urejanje lovišča se šteje tisto lovišče z divjadjo velikega lova, ki ima na 1000 ha najmanj 3 visoke preže, 5 krmišč, 10 solišč in 5 km steza, a urejeno lovišče z divjadjo malega lova mora imeti na 1000 ha lovne površine najmanj 15 redno oskrbovanih krmišč. Do konca 1965 naseliti divjad na vseh lovnih področjih, kjer je ni ali jo je premalo, pa so ustrezni biološki pogoji za tisto divjad. Pri tem je obvezno konzultirati znanstveno-raziskovalno službo v lovstvu, ki ugotavlja ustreznost terena in stalež divjadi, ki jo je treba naseliti v takih loviščih.

Organizirati plansko zatiranje škodljivcev v primernih letnih časih, ko je najučinkovitejše.

Zagotoviti materialno podlago za izvršitev nalog, ki so spredaj navedene in pri tem upoštevati načelo, da je divjad družbena lastnina. To načelo treba uveljaviti v vsaki republikli ob obstoječih pogojih. Redno zagotoviti prehrano divjadi, ki je v zimskih mesecih ogrožena, varovati in napravljati nove varovalne remize, boreč se proti razdiranju gnezd in uničevanju legel, proti pojavom lovske tatvine, lovitve in uničevanja divjadi na nedovoljen način.

— Za delo organizacij in pravilno gospodarjenje v loviščih zagotoviti v štiriletni periodi:

— od članarine (po lovcu 25 000 din)	2 200 000 000
— od odstrela plemenite divjadi in realizacije kož uharjev po domačih lovcih	600 000 000
— od lovskega turizma	300 000 000
— od izvožene žive in odstreljene divjadi	1 300 000 000
— prostovoljno delo lovcev (3000 din po lovcu letno)	1 000 000 000
Skupaj	5 400 000 000

— Čim bolj mogoče povečati stalež vseh vrst plemenite divjadi, pa imeti v vidu, da se zajci in jelenjad ne naseljujejo tam, kjer delajo občutno škodo gozdnemu mladju in poljskim kulturam.

III

POSREDNA KORIST ZA SKUPNOST

Zavarovati skupnosti posredne koristi in sicer: Z zatiranjem škodljivcev (glej tabelo »Izkaz povprečnega letnega zatiranja škodljivcev«). Korist je izražena v dinarjih, povprečje 1960/61, ko je bilo uničenih 516 volkov, 63 000 lisic, 2700 kun, 1200 divjih mačk, 520 vider, 12 000 dihurjev, 11 500 pižmovk, okoli 500 000 sivih vran, srak in šoj, 130 000 potepuških psov in mačk, računajoč, da naredi letne škode: volk 50 000 din, lisica 6000 din, kuna 2000 din, divja mačka 4000 din, šakal 3000 din,

vidra 4000 din, pižmovka 1000 din, siva vrana, sraka in šoja po 700 din, potepuški pes in mačka po 2000 din, itd. V štirih letih se ta številka početverila in škoda naraste za štirikrat, tako, da se škoda gospodarstvu zmanjša za din 5 100 000 000
 — Od orožnih listov 400 000 000
 Skupaj 5 500 000 000

IV

RAZISKOVALNA SLUŽBA V LOVSTVU

Glavna lovska zveza bo konec 1964 dobila teme, ki jih obravnava Veterinarska fakulteta v Beogradu in gozdarska fakulteta v Skopju ter jih bo dostavila v uporabo republiškim lovskim zvezam. Prav tako bo GLZ proučila nadaljnje potrebe te službe in izbrala nove teme splošnega interesa ter jih izročila v obravnavo ostalim raziskovalnim ustanovam te vrste v zemlji in za katere je treba zagotoviti potrebna sredstva. Lovske organizacije bodo proučile svoje najosnovnejše potrebe v raziskovalni delavnosti in bodo po svojih možnostih poročale in obdelale take probleme preko zainteresiranih raziskovalnih ustanov.

Vsako akcijo lovitve in prenašanja divjadi so dolžne izvršiti po strokovnih navodilih raziskovalne službe v lovstvu, obveščajoč jo takoj z vsemi značilnimi pojavi v lovišču (obolenje divjadi, zginjanje, zapuščanje terena, priseljevanje divjadi iz drugih lovišč itd.).

V

PROPAGANDNE NALOGE

— Še nadalje redno izdajati »Lovsko revijo« in druge lovske časopise.

— Z razpisom zainteresirati pisce za pisanje del iz lovstva.

— Objaviti strokovno delo »Ekonomika lovstva v FLRJ«.

— Izdelati prospekte za razvoj lovskega turizma.

— Izdati značko GLZ FLRJ.

— Posneti določene kratkometražne filme iz lovstva.

— Posluževati se tiska, radia in televizije za predavanja in druge akcije v lovstvu.

— V sleherni lovski organizaciji prirediti najmanj 3 predavanja s področja lovstva.

— Propagirati lovsko kinologijo in lovsko strelstvo ter zagotoviti materialno bazo za razvoj lovske kinologije, discipline streljanja na glinaste globe in gibljive tarče.

— Udeležiti se Mednarodne razstave lovstva v Firencah 1963 in za to zagotoviti sredstva.

— Udeleževati se podobnih razstav v deželi in inozemstvu, če so opravičene in v skladu z možnostjo.

— GLZ FLRJ bo nagrajevala najboljše izdana dela iz lovstva. Prav tako bo nagrajevala (za dveletno periodo) najboljše dve noveli, 2 lovski povesti in 2 najboljši lovski reportaži.

— GLZ FLRJ bo propagirala in podpirala edicije republiških lovskih zvez, ki bi bile splošnega interesa za lovstvo.

— Začela bo z zbiranjem materiala za obdelavo skupne lovske terminologije.

Vse republiške lovske zveze bodo izdelale svoje plane na podlagi tega plana v svojih pogojih in sicer najkasneje do 1. oktobra 1962, obsegajoč tudi plan in svoje delovanje od 1. januarja 1962, ko stopa plan v veljavo. To bo prispevalo k nadaljnjemu zedinjevanju lovske politike, še večjem uspehu in prosperiteti, k še večji afirmaciji lovstva kot športne in gospodarske delavnosti, kar je upravičeno potrebno naši skupnosti.

Iz LD Loka pri Zidanem mostu

O življenju in delu naše LD, le redko kdaj piše v našem glasilu. S tem pa še ni rečeno, da je vse mrtvo, da vsi spimo in nič ne delamo.

Naša družina ima 3800 ha lovišča, ki ga upravlja 32 članov. Vse lovišče je izrazito hribovsko, z izjemo ozke doline ob levi strani Save. V lovišču prevladujejo zajci in srnjad. Zadnja leta so se v ravninskem delu precej zaredili tudi fazani, kar je plod večletnega vlaganja in truda članstva, posebno pa našega dolgoletnega starešine dr. MATKA in v vsem Posavju znanega lovskega strokovnjaka in humorista SABOTA.

Pred vojno je bilo v našem lovišču nekaj fazanov, ki pa jih je okupator domala iztrebil. Pomagale pa so mu tudi roparice, ki so se zelo razmnožile, ker jih ni nihče pokončeval. Tako smo po vojni dobili skoraj prazna lovišča, z izjemo nekaj srnjadi in posameznih dolgouhcev, ki jim je uspelo uiti okupatorjevi krogli in krempljem roparic. Spominjam se prvih lovov po osvoboditvi, ko smo uplenili po enega zajca in 5—6 lisic. Sklenili smo, da iztre-

bimo roparice do minimuma, in da spustimo v lovišče zajce, fazane in jerebice. Sedaj je zajcev in fazanov dovolj, le jerebice nam ne

uspevajo kakor bi želeli. Fazanov vsa leta po vojni, do zadnjih treh let, sploh nismo streljali. Spominjam se še prvega lova na fa-

Foto P. Langer
 Člani LD Loka, po streljanju na glinaste globe

zane, ko so prišli naši lovci na lov s 3—4 naboji, s šibrami št. 6 in 4. Kakšen je bil rezultat si lahko vsak sam predstavlja, ker poleg tega naši lovci sploh niso bili vajeni streljati na letčino. Na pobudo dr. MATKA smo potem uvedli obvezno streljanje na glinaste golobe. Tako imamo vsako leto pred pričetkom lovne sezone obvezno streljanje na glinaste golobe, ki se ga mora udeležiti vsak član, ki želi loviti na fazane. Trije najboljši strelci prejmejo praktično nagrado.

Letos smo se tudi odločili, da zgradimo domačo voljero za fazane, ki jo že dokončujemo. Tako bomo lahko doma vzgajali fazane in večina fazanjih jajc, ki jih ljudje najdejo pri košnji, ne bo propadla.

Vse uplenjene srnjake pošljemo Lovski zadrugi in za izkupiček nabavimo živo divjad in krmo za fazane po pravilu, kolikor lovišče da, toliko zopet vanj vložimo.

Peter Langer

Z občnega zbora LZ Trbovlje, 2. junija 1962

Iz poročil Upravnega odbora in razprav je razvidno, da je lovstvo v Zasavju zabeležilo viden napredek tako v gospodarstvu kakor v lovsko strokovnem izobraževanju članstva. Lovske družine so na svojih občnih zborih sprejele nove poslovniške. Novi upravni odbor je dobil naročilo, da nadzoruje spoštovanje poslovnikov. Družine so sprejele tudi enotne brakadne rede za zboljšanje discipline, humano izvajanje lova in za preprečevanje še vedno pogostih nezgod na skupnih lovih. Viden je napredek v gojitvi srnjadi. Občni zbor je posvetil daljšo razpravo pravilni gojitvi srnjadi. Družine, ki ne morejo zaradi majhnega števila članstva obloviti vsega lovišča, naj prirejajo skupne love s sosedi. Za osvežitev krvi morajo vse družine nabaviti primerno število zajcev. Vzgoji in razmnožitvi fazanov v Zasavju so mnogo pripomogle novozgrajene družinske voljere v Trbovljah in v Brežicah. Družine, ki imajo pogoje, naj postavijo lastne lokalne voljere. Lovska škoda po divjih prašičih je bila precej manjša od lanske, povečal pa se je dohodek od uplenjenih prašičev. Način regresiranja te škode ostane še nadalje nespremenjen. Občni zbor je tudi sklenil: a) takoj se izloči iz uporabe vsa vojaška municija, b) vsaka družina mora imeti najmanj enega psa, šolanega za krveni sled, c) poostri se disciplina pri izvajanju lova, d) pokreniti široko akcijo proti divjemu lovu,

kjer se še pojavlja. Novi upravni odbor naj izvede bonitiranje do predpisanega roka. Gradnja gojitvenih naprav (krmišč, solnic, prež ip.) je intenzivna. Družine organizirajo strokovna predavanja, Zveza jim pa nudi podporo in pomoč.

Družine naj v bodoče kandidatom za izpite posvečajo več pozornosti za njihovo znanje, izpitna komisija pa naj poostri izpitne kriterije.

Stalež pasemskih psov je zadovoljiv. Povprečje na eno družino je 16 psov. Vendar naj bodo psi bolj šolani in lovsko bolj uporabni. Družine naj popularizirajo obvezno športno streljanje na glinaste golobe in na tarče z risanicami.

Izvoljeni so bili:

v UO Franc Letnik, Janko Lapornik, Stanko Dolanc, Rudi Bregar, Lojze Brvar, Franc Sušteršič, Dušan Dajsinger, Mirko Vrtačnik, Franc Kokalj, Jože Draksler, Franc Ocepek, Polde Ravnikar, Bruno Kelner; v NO Lojze Kovač, Matko Šulin in Franc Langer; v Disc. razsodišče: Dušan Povše, inž. Pavle Ažber, Franc Sršen; za delegate na obč. zbor LZS Stanko Dolanc, Franc Letnik, Mirko Vrtačnik, Janko Lapornik.

Stalni zastopnik Zveze v UO LZS je Franc Letnik.

Janko Lapornik

Občni zbor LD Hoče

je bil 14. aprila 1962. Poročila starešine, tajnika, blagajnika, gospodarja, lovskega čuvaja in referenta za kinologijo so bila prav dobro in skrbno pripravljena in so obsegala celotno dejavnost družine preko leta. V živahni diskusiji so člani obravnavali delo preteklega leta ter dali smernice za novo lovsko leto. Prav posebno so se dotaknili zankarstva v revirju, saj so našli v zanki dve srni, prav tako pa tudi dve močno raztrgani srni od psov-potepuhov.

Družina je sklenila, da se poostri čuvajska služba in razširi tako, da se lovišče razdeli v rajona, ki ju prevzamejo lovci, ki stanujejo v bližini. Ti lovci pa bi po potrebi pritegnili v pomoč še ostale lovce.

Prav tako so sklenili, da se nabavijo lovski psi, ki se bodo razdelili članom, ki imajo možnost in veselje do vzreje psov. S pokončevanjem vran je začeti takoj.

Družinski posveti bodo pogostejši in se bodo izpopolnjevali s predavanji. Sprejet je bil tudi član, ki je že tri leta kandidat.

Ponovno je bil izvoljen stari odbor s starešino Korenom na čelu.

Spomin na dolgoletnega člana Franca Fluherja so člani počastili z enominutnim molkom.

D. Lenarčič

Japonski strelni daljnogledi

Med lovci kroži govorica, da so japonski strelni daljnogledi slabe kakovosti, da se pri montaži pokvarijo in podobno. Res imajo ti daljnogledi nekaj pomanjkljivosti, vendar vse skupaj niso tolikšne, da bi pazljivemu lovcu, ki zna ravnati, ne mogel priporočati nabave. Dobre lastnosti teh daljnogledov so: za nas zmogljiva cena, lahki in plave leče z veliko svetlobnostjo.

Priporočljivo je ne samo za japonske daljnogleda, temveč za vse, da imamo zanje trde usnjate toke, znotraj obložene s klobučevino ali flanelo, za brisanje leč pa mehko irhovino. Za te vrste daljnogledov pa je priporočljiva montaža na sani z zapiračem. Montažni oprimki naj bodo montirani na srednjem delu daljnogleda, nikakor na debelejših koncih, ker bi s tem tvegali zlom daljnogleda ali pa okvaro leč. Tudi grobo ravnanje pri montaži na puško lahko povzroči omenjene okvare, za katere jamstvo ne velja.

Ivan Turk

PROSIMO, ODGOVORITE NA VPRAŠANJA:

Ime in priimek, starost, poklic:
Lovska družina:

Naslov:

1. Ali ste z glasilom zadovoljni, da ali ne:
  2. Kaj vam v glasilu ugaja:
  3. Kaj vam v glasilu ne ugaja:
  4. O čem naj bi glasilo več pisalo:
  5. V kakšnem medsebojnem razmerju naj bi bila razna vsebina:
  6. Vaše mnenje o ilustracijah:
  7. Splošno vaše mnenje o glasilu:
- Odgovor na: Uredništvo LOVEC, Ljubljana, Zupančičeva ul. 9, p. predal 505.

Opozorilo sodelavcem! Da bi vam mogli izplačati honorarje, nam javite številko vašega žiro računa. Če vam tega ni treba, nam pošljite izjavo:

Podpisani ... poklic ... v službi pri ... (upokojenec), biva-joč v ..., izjavljam, da nisem dolžan imeti žiro računa, ker moji honorarni dohodki ne dosegaajo za to določene višine.

Podpis .....

Kraj, datum

To pa že nekaj pomeni

Zadnje nedeljo v oktobru sem se udeležil lova, ki ga je priredila LD Polzela na polju in gmajnah ob Ložnici. Ker sem bil član te lovske družine, sem poznal razmere in stalež divjadi na območju vse družine. Prejšnja leta oziroma deset let nazaj so bili predeli, ki so danes gosto naseljeni z divjadjo, bolj ali manj opustošeni in prazni. Zadnja leta pa je družina v pogledu staleža divjadi tako napredovala, da se lahko uvrsti med najbolj bogata lovišča pri nas.

Člani družine, ki jim ni samo do koristi, so začeli iskati izhod iz težkega položaja. Potrebno je bilo storiti potrebne ukrepe, da se divjad opomore, Naloge so se lotili z vso voljo in uspeh ni izostal. Najprej so napravili konec medtedenskemu stikanju po lovišču in odločno izvedli reformo o lovljenju izključno ob nedeljah na skupnih lovih. Poleg tega so poskrbeli za osvežitev krvi tako pri zajcih, fazanih in jerebicah. Po nekaj letih se je divjad krepko opomogla.

Vodstvo družine je res lahko ponosno na dosežene uspehe. Kljub slabemu vremenu, ko se je divjad držala loža ali kritja in jo je bilo težko pregnati, je bil lov tako živ, da se ni nihče dolgočasil. Prvi pogon je zajel približno polovico lovnega območja in dal 33 zajcev, dva fazana in nekaj jerebic. V drugem

pogonu v gozdnem predelu in na pašnikih je padlo 11 zajcev. Ta del je bil pa pred kratkim poplavljen. V dveh sorazmerno kratkih pogonih dosežen plen 44 zajcev, 2 fazana in nekaj jerebic že nekaj pomeni, če to primerjamo z onim pred leti.

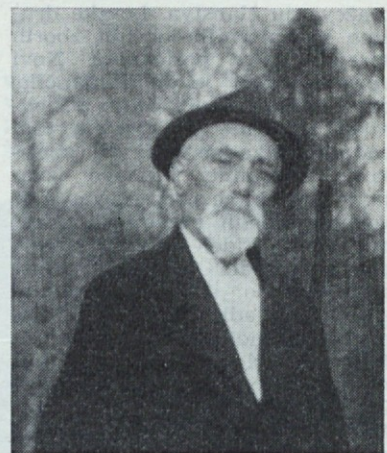
Dolenjska ima ponekod enake, če ne boljše pogoje za uspešen razplod divjadi, vendar takih uspehov niso nikjer dosegli. Treba bo pomisliti na sistematično gojitev, na odpravo starih pojmovanj o lovu, ki ne sme biti panoga za pridobivanje. Uničevanju roparic je treba posvetiti več pozornosti itd. LD Polzela je postavila vsa ta vprašanja na zdravo osnovo in uspehi so se kmalu pokazali.

S tega lova naj omenim tale dogodek: Psi so prisilili fazana, da je prhnil iz grma na bližnjo jelšo, od koder jih je nepremično motril in se hudoval nanje. V tem se mu je približal pogon, kar ga ni motilo. Lovci so obkolili drevo in se pripravili, ko fazan zleti. Ker ni kazal dobre volje, da bi zletel, so ga plašili z metanjem kamenja in prstenih kep. Tudi to ni zaleglo. Fazan je še vedno motril pse, ki so ga v presledkih oblajevali. Končno je eden oblaovalcev splezal na drevo. Fazan se je držal varne veje, kot bi vedel, da ga ne morejo streljati in kaj ga čaka, če bo zletel. Šele ko je bil plezalec tik njega, se je spustil v elegantnem loku v — smrt. S. M. LD Gorjanci

UMRLI SO:

Karel Stagoj, član LD Velenje, bivši starešina, odlikovan za lovske zasluge, 54 let, je postal žrtev prometne nesreče.

Martin Plazar, član LD Boštanj, odlikovan za lovske zasluge, 70 let lovec in lovski čuvaj, 94 let.

Franc Permozer, član LD Vrhnika, 55 let.

Justina Marinčiča, člana LD Grosuplje, se ob obletnici njegove prerane smrti — 34 let — spominjajo njegovi lovski tovariši LD Grosuplje.

Pavle Štrekelj, član LD Šentvid nad Ljubljano, 69 let, od mladih nog lovec, čuvaj in gojitelj divjadi, dober tovariš.

LD Šentvid nad Ljubljano

JUBILANTI

Bogdanu Sežunu, gospodarju LD Vič in zaslužnemu kinologu iskreno čestitamo k njegovi 50-letnici.

Člani LD Vič

Blažu Horvatu, članu LD Žetale, čestitamo k njegovi sedemdesetletnici in petdesetletnici njegovega požrtvovalnega dela v lovske organizaciji ter mu želimo še mnogo zdravih let in zadovoljstva v zeleni bratovščini!

Člani LD Žetale

Ivanu Tovorniku, članu LD Zagorje, 35 let lovcu, iskreno čestitamo k 65-letnici in mu želimo še mnogo prijetnih lovskih let!

LD Zagorje — okraj Celje

Antonu Arnušu, članu LD Leskovec v Haložah, 45 let lovcu, iskreno čestitamo k 65-letnici in mu želimo, da se čimprej zdrav vrne v Haloške gozde!

Člani LD Leskovec v Haložah

FRANC SALEŠKI FINŽGAR

Pisca črtice »Na petelina«, bisera slovenske literature, ni več med nami. Ko je utihnila letošnja petelinova pesem, se je umirilo tudi pisateljevo srce, omahnila njegova roka. Pisateljeve roke ni več, živo pa je še njegovo srce, živo tudi v Petelinu.

ŠALJIVE :

Nedeljska lovca

Na vsežgodaj je lovec Murnik pogledal skozi okno in sklenil, da gre na lov. Zlezal je v svoja lovska oblačila, oprtal pihalnik, otvezil psa na nylon nogavico svoje ženice, v nahrbtnik vtaknil nekaj brašna in steklenico kačje slinice ter pozdravil.

Pred hišo svojega lovskega tovariša je povzdignil svoj hripavi glas. Ker se pa ni nič ganilo, je sunil svojega psa s športnim čevljem v rebra, da je zatulil. Kmalu je Jaka po taki podoknici pomolil svojo plešasto glavo skozi okno s krepelcem v roki, da bi nagradil pevca. Ko pa je zagledal tovariša Murnika, se mu je obraz razlezel v zadovoljen nasme. Kmalu je z dvorišča priškripal častitljiv avto in lovca sta se odpeljala in obstala pod prvim klancem, ker je avto napovedal štrajk. Zato sta peš zasopla v breg in lovec Murnik je kmalu tako pihal, da se je suho listje vrtničilo pred njim. Sopi-hala sta na jerebe in lovec Murnik je imel kot vnet jerebar pravcato ogrlico izrezljanih zajčjih in kurjih kosti, ki so pričale najmanj o treh rodovih jerebarjev. Izbrala sta za tisti dan pravo piščalko in lovec Murnik je začel z vokalnim koncertom. Ker pa njegov Muri ni bil muzikaličen, jo je natihoma pobrisal na sprehod. Pri tem se je z nogavico zapletel v vejo in da bi se rešil, je jel na vse pretege skakati. Murniku in Jaku je zastajal dih, ker sta razločno slišala, da se ob Murnikovem koncertu razjarjena jereba pretepata. Čez čas je šumot utihnil, ker je kuža pregrizel nogavico in spet lahko šaril po grmovju. Spet se preganjata, je zagodel Jaka. Lovcema sta razbijali špehati srci. V tem je Muri splašil zajca, ki je v dolgih skokih švigal med grmovjem. Lovec Murnik je nekam užgal in bil prepričan, da prvi jereb leži. Muri, ki ni bil vajen take ostre besede poka, se je od strahu kar sesedel in se preplašen jel plaziti proti svojemu gospodarju. Jaka zagleda, da se premika drugi jereb in takoj sproži. Sledil je nekak cvilež, nato je utihnilo. Ali si slišal, je pripomnil Jaka, tudi ta leži. Zmagovito sta si prižgala cigareti in Murnik je velel: Muri prinesi! Toda Murnik ni šel iskat, ker ga ni bilo. Lovca Murnika je obšla zona. Zakadil je svojo obilnost v grmovje, da se je lomilo pod težo. Ves prepaden je zagledal svojega ljubljence — mrtvega. Od žalosti je v dušku spil vso kačjo slinico in tako malo

pomiril divjajoče živce. Ko je prišel do sape, je Jaku namolil toliko kozjih molitvic, da se je ta sesedel na štor, izvlekel zelenko, in strela je udarjala v to vodico. Pod noč sta se lovca ob-jeta primajala iz gozda z zeleno vejico za klobukom — — —

Franc Gartner

Krasen lov in zadnji pogon

Ko me je dva dni pred lovom povabil gospodar sosednje lovske družine na lov, sem z veseljem obljubil, da se udeležim.

Nekaj po določeni uri smo se zbrali pri gospodarju lovske družine. Zunaj je močno snežilo. Ogrelimo smo se z vročim čajem in krenili v revir. Bilo nas je osem lovcev in pet gonjačev. Lovec iz sosednje lovske družine je pripeljal tudi svojega šolanega ptičarja, ki je imel mnogo dela. Znosil je vse zajce k svojemu gospodarju in tudi fazane je donášal s polja in iz vode Ščavnice. Že pred začetkom pogona nas je gospodar opozoril, da pazimo na streljanje. Prvi pogon mine in ustavimo se pri starešini LD Videm. Okrepčali smo se z dobro slivovko. Krenemo naprej. Strelji se goste in fazani padajo. Pred nami je lepa zorana njiva. Zraven mene kakih 120 korakov gre z naperjeno puško v rokah dober lovec in ostrostrelec Mokač, član družine, ki je priredila pogon.

Gonjač pred nama zavpije: »akšat«. Mokač takoj pritisne na krasno brezpetelinko in že odjekneta dva strela. Zajca ni pogodil. Brž znova nabaše. Že skoči drugi zajec in prizor se ponovi. Komaj odpre puško, že skoči tretji in sosednji lovec vpije: Streljaj Mokač. Kako hudiča naj streljam, če imam prazno. Potem še doda: Hudičeva smola. Pokliče bližnjega gonjača in pregledujeta strele. Tu in tam je bila kaka šibra na zajčevem tiru pa še nekaj rumenega.

Ko so zamrli zadnji strelji, smo ugotovili, da nas je osem lovcev v treh urah uplenilo 11 zajcev in dvajset fazanov. Sledil je zadnji pogon z dobro večerjo. Med večerjo se pogovarjamo o današnjem lovu. Na kraju mize sedi organizator te večerje in ostrostrelec Mokač. Bil je slabe volje. Dogovorili smo se, da mu komisijsko pregledamo naboje. Komisija treh članov je ugotovila, da je imel Mokač naboje polnjene s koruznim zdrobom, na zdrobu pa kake štiri šibre. Mi smo se smejali in tudi Mokač se je z nami smejal in povedal nam je, da mu je te naboje polnila neka deklica. Mokač je zato moral plačati globo — še pet litrov vina, ker je šušmaril s koruznim zdrobom brez munske obrti. Da bi bilo še več tako veselih pogonov.

Franček

MLADI PIŠEJO :

VIDELA SVA MERJASCA

Oče je naju z bratom vzel na lov na divje prašiče. Ni bilo to prvič, saj se udeleživa večine pogonov in brakad. Na skupnih lovih vedno doživiva in vidiva kaj novega.

Posebno doživetje nama je bilo na lovu 28. januarja 1962. S tremi lovci sva ostala za gonjače. Ko gremo v smer, kjer naj bi se začel pogon, priteče lovec Vili in pove, da so blizu vasi zasledili merjasca in da je zato lovec postavil drugam ter tudi nas začel razporejati v drugo smer. Tedaj pa pridrvi merjasec iz grmovja pred nas in ker sva z bratom stala pred lovcom, ta ni mogel streljati. Merjasec odskoči nazaj, Vili strelja, tudi Janez strelja, toda merjasec je bil hitrejši. Že zaslisiš vpitje drugih gonjačev in kmalu nato še en strel. Drugi Janez je merjasca pogodil in vsi mu voščijo lovski blagor. Oče pa da mlajšemu bratu nož, čezenj položi zeleno vejico, da jo je brat podal strelcu in mu voščil lovski blagor. Merjasec je dobil zadnji grizljaj.

Janez Suhodolnik,
učenec II. a razreda,
Borovnica